

POSTOJNSKI PREPIH

OKTOBER 2023 144 LETNIK 17



OBČINA
POSTOJNA



Ujeto v objektiv je bil naslov zanimive razstave v postojnski knjižnici, ki je s starimi fotografijami, fotoaparati in drugo opremo budila nostalgijo obiskovalcev. Mi pa smo v Prepihov objektiv ujeli pet predstavnic Kluba upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka – Eriko, Duško, Bredo, Edvardo in Silvo, ki poosebljajo vse prizadevne članice in člane kluba. To je bila namreč že četrta velika razstava v organizaciji kluba. Pogosto nas razveselijo z zanimivimi dogodki, preko katerih delijo s širšo skupnostjo svoje dragocene izkušnje in znanje pa tudi svoje ideje, čas in energijo; nepogrešljivi so pri dogodkih Tedna vseživljenjskega učenja, akciji Radi pišemo z roko, projektu Botrstvo, učni pomoči Karitasa ... Klub preko raznih dejavnosti nenehno skrbi za zdravje, dobro počutje in širjenje obzorij svojega članstva, pomembna klubska vrednota pa je tudi negovanje pozornosti do starejših članov.



Drage občanke, spoštovani občani,

vstop v letošnji oktober je skorajda spominjal na enega od poletnih mesecev. Poleg vročega in sončnega vremena so obilo topline k nam prinesli prijatelji iz pobratenega mesta Supetar. V Postojni smo jih gostili z največjim veseljem, saj je vsakokratno snidenje priložnost za sklepanje novih sodelovanj in povezav med obema krajema, predvsem pa stiki, ki smo jih stkali s temi iskrenimi, dobrosrčnimi in veseli ljudmi, vsakič znova poglobijo naše prijateljstvo. Hvala vsem, ki ste bili del Vikenda prijateljstva, predstavitve njihove turistične ponudbe in lokalne kulinarike.

Vzdušje zadnjega meseca je zaznamovalo tudi nekaj drugih pomembnih aktivnosti. Uspešno izvajamo načrtovane projekte - kolesarske povezave, komunalno infrastrukturo v Planini in Matenji vasi, parkirišči za avtodome v Postojni in na Prepihu, postajališče in parkirišče v Planini, vzdrževalne preplastitve ceste, obnove otroških igrišč... Predvsem aktualni pa so v teh dneh vaši izbrani predlogi projektov v okviru projekta Moja Občina, ki se bodo izvajali v letih 2024 in 2025. Vašim projektom v okviru participativnega proračuna bomo v obeh letih namenili 300.000 evrov. Občani imate te dni možnost glasovanja in izbora tistih, ki se vam zdijo v naši lokalni skupnosti smiselni, zato rej vključeni k sodelovanju, oddajte svoja glasova.

Sicer pa je v teh jesenskih mesecih znova veliko priložnosti, ob katerih se lahko marsikdaj srečamo. V našem kulturnem domu Postojna smo uspešno zakorakali v novo sezono, začeli z abonmajskimi predstavami, vrstijo se številni glasbeni in kulturni dogodki, gostimo mednarodna srečanja, šolske in podjetniške dogodke, delavnice in razstave. Vsa jesen bo obarvana s pestrim kulturnim dogajanjem, o čemer priča tudi napovednik na 28. strani Postojnskega prepaha. Kako veselo bo šele decembra, ko bo v centru mesta drsališče z dvomesečnim programom vsakodnevnih aktivnosti, pa vam povemo v naslednji številki.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:



tema meseca:

Prazne obljube?



tu živimo:

Cerkev sv. Petra v Goričah



na obisku:

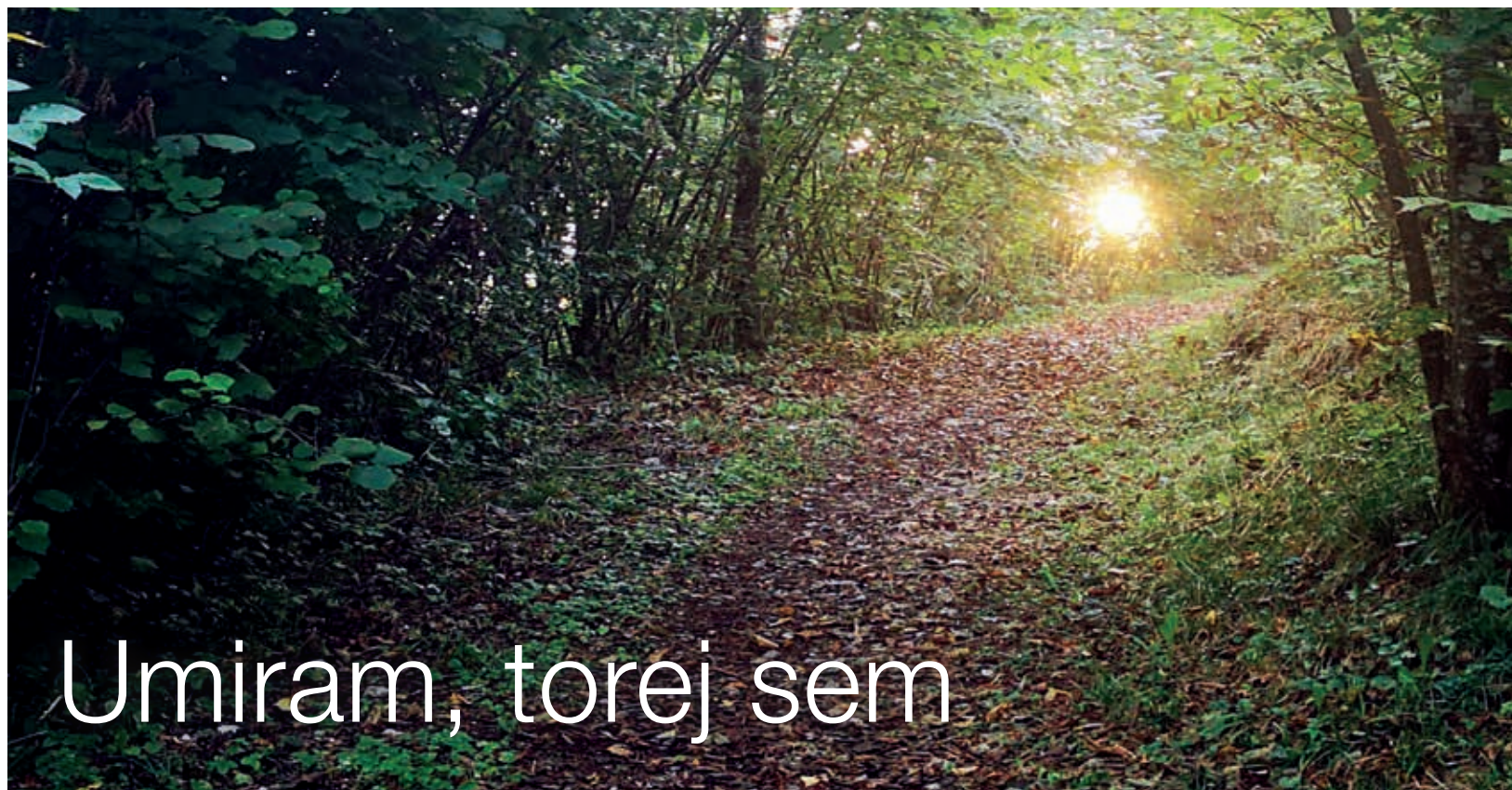
Tatjana in Marko Milavec

Na naslovnici: članice Klub upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka: Erika Baša, Duška Susa, Breda Podboj, Edvarda Sajovic in Silva Gruden; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI PREPIH

Postojnski prepah je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.

• Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepah, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepah@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepah (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar in Tadeja Logar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.



Umiram, torej sem

»Dolgost življenja našega je kratka.« Nič kaj izvirno ni začeti pisanja o smrti s tem citatom, a vseeno ... Na prvi pogled preprost Prešernov verz pač tako jedrnato strne resnico našega tuzemskega bivanja. Tu smo le za kratek hip, s spočetjem obsojeni na smrt, edino neizbežno gotovost vsakega človeškega življenja. Živimo v njeni senci in vendar se (najpogosteje) pretvarjamo, da se nas ne tiče. Odrivamo jo od oči in od srca in z njo, ko pride blizu, večinoma opravimo na hitro in brezosebno. In to kljub temu, da naš odnos do smrti v veliki meri določa tudi odnos, ki ga imamo do življenja.

Smrt je danes v našem delu sveta postala skoraj nevidna, sterilizirana in odmaknjena v bolnišnice ter domove za starejše; z njo se na kratko srečamo le na pogrebih in v stiku z žalujočimi, dokler ne postanemo eden od njih in smo se končno prisiljeni soočiti tudi s svojimi najglobljimi strahovi. In takrat pogosto ugotovimo, da smo popolnoma neopremljeni za sprejemanje smrti in umiranja.

Strah pred smrtjo je eden najosnovnejših človekovih strahov, v dobi potrošništva še bolj kot kdaj koli. To je obenem strah pred koncem, pred neznanim, strah pred trpljenjem. Tehnološki napredek in medicinska znanost nam nudita možnost podaljševanja življenja in lajšanja bolečin, hkrati pa smo se oddaljili od najosnovnejšega – naravnega procesa umiranja. In prav ta distanca lahko občutek negotovosti in nemoči pred smrtjo še poveča. Dilema, kako se soočiti z neizogibnim, tako postaja še bolj zagonetna.

Smrt je imela tisočletja svoje mesto v vsakdanjem življenju, odnos družbe do nje pa je bil precej bolj neposreden in praktičen. Še ne tako dolgo nazaj so pokojniki tudi pri nas umirali in do pogreba ležali doma; družine, vključno z otroki, so same urejale vse potrebno za pokop in si z različnimi obredi lajšale občutke ob izgubi; sosedje, prijatelji in znanci pa so kot del teh ceremonij izražali sočutje in spoštovanje do umrlega ter svojce podpirali ob žalovanju.

Pokopališča niso bila – kot so zdaj marsikje – potisnjena na obrobje; integriteta v družbeno tkivo so sredi vrveža mestnega življenja prebivalce

stalno opominjala na človekovo minljivost in izzivala (samo)refleksijo o tem, kdo smo, od kod prihajamo in kaj se z nami zgodi, ko se življenje na Zemlji konča. Zaradi številnih bolezni so ljudje pogosto izgubljali (tudi) mlajše sorodnike in prijatelje, zato je bila smrt del vsakdanjika, premnoga umetniška in filozofska dela je spodbudilo prav razmišljanje o večnosti in smrti.

Izgubljeni v materialnem svetu smo v veliki meri pozabili na stare običaje in duhovne tradicije in se tudi s tem odtujili od naravnih procesov umiranja in smrti. Ljudje danes neredko umirajo v ustanovah, sami, velikokrat tudi brez slovesa od tistih, ki ostajajo za njimi. Vse opravke z organizacijo pogreba prepuščamo tujcem in ko ljubljene človeka dobimo nazaj v »škafli«, opravimo nujne procedure, nato pa se kar naenkrat znajdemo v zajčji luknji neizogibnega žalovanja, na katerega nas ni nihče pripravil.

V kontekstu odnosa do smrti je prav žalovanje še en bistveni moment, ki mu v sodobni družbi ne posvečamo dovolj pozornosti. Prepogosto se dogaja, da se prizadeti z bolečino umaknejo sami vase, se skrijejo in izolirajo, ali pa se pod pritiskom (pre)hitro vrnejo v vsakdanje življenje, kar lahko negativno vpliva na predelovanje čustev in blokira nujno potreben proces soočenja z izgubo. Največkrat niti ne razumemo, da je vsako žalovanje drugačno, osebno, neodvisno od pričakovanih okolice.

Zdaj pa se v tej že tako zapleteni situaciji tudi pri nas odpira še eno vprašanje, tesno povezano s strahom pred smrtjo in našim odnosom do nje – vprašanje evtanazije. Čeprav bi bila ta lahko odgovor na nekatere izzive, povezane s koncem življenja, kot so dolgotrajne bolezni in neznosno trpljenje, obenem sproža številna moralna, etična, pravna in filozofska vprašanja, ki zagotovo zahtevajo široko in odprto družbeno razpravo. Čas zanjo pa bo pravi šele, ko se bomo najprej znali bolj odprto in iskreno pogovarjati o sami smrti in umiranju, umirajočim pa vrnilo ugrabljeno dostojanstvo.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.



Prazne obljube?

Oglušujoča preletavanja letal, hrupne detonacije in pokanje ob streljanju so ob septembrskih vojaških vajah na Počku močno zmotili življenje in delo prebivalcev postojnske in sosednjih občin. Postojnčani so se odzvali še ostreje kot običajno – samoiniciativno so izrazili mnenja v anketi, ki pričajo o stresu in stiskah ob dogajanju, ob tem pa napovedali tudi proteste ter postavitev živih barikad in zapor. S protestnim pismom ministru za obrambo, predsednici države in varuhu človekovih pravic je k učinkovitemu ukrepanju ponovno pozval tudi župan Igor Marentič. Odgovorne je vprašal, ali jim je res vseeno za tako mačehovsko ravnanje, in jih spomnil na nevarnost, ki jih vplivi Osrednjega vojaškega vadišča Slovenske vojske Postojna (OSVAD) predstavljajo za edini vir pitne vode na območju.

»V preteklosti so bili izvedeni nekateri pogovori in dogovori, a v praksi ne držijo. Nad tem dejstvom smo razočarani tudi sami; že večkrat smo razočaranje in apel tudi javno izkazali,« so zapisali na Občini. Kot nadaljujejo, razumejo stisko ljudi ob glasnih vojaških vajah in vsakikoli zno-va zahtevajo njihovo zamejitev.

Protestno pismo št. 5

V zadnjem, že petem protestnem pismu **župan Igor Marentič** poziva **predsednico RS Natašo Pirc Musar**, **ministra za obrambo Marjana Šarca** in **varuha človekovih pravic Petra Svetino**, da od njih zahteva resen pristop k problematiki. Kljub večkratnim opozorilom in več dogovorom z Ministrstvom za obrambo (Mors) o zamejitvi vojaških aktivnosti, da ne bodo posegale neposredno nad naselja in da bodo občanom omogočale vzdržne življenjske razmere, so zadnje vaje presegle njihovo strpnost in razumevanje.

»Glasni preleti letal, doneči in močni poki streljanj, svetlobni bliski in vojaške aktivnosti pozno v noč so dobesedno onemogočali normalen vsakdan,« je na razmere, ki so po njegovem mnenju spominjale na vojno stanje, opozoril župan. »Mar vam je res vseeno za tako mačehovsko ravnanje?« sprašuje naslovnik in v pismu spomni tudi na številne negativne okoljske vplive zaradi vadišča, predvsem na nevarnost za onesnaženje pitne vode. »Povsem nerazumno in nemogoče je delati in se sprehajati v takšnem hrupu, se spominjati na nekdane in trenutne resnične vojne spopade, pomirjati otroke, ki jih budijo glasni streli, in jim pojasnjevati, kakšno vlogo imajo vojaške vaje na našem območju, da o pomislekih o okolju in o naši pitni vodi niti ne govorimo,« je skrbi vseh občanov strnil župan.

Kljub drugačnim obljubam in zavetam Ministrstva za obrambo so vaje vse pogostejše in vse hrupnejše,

agresivne in moteče. Zato Marentič od naslovnikov pričakuje odziv, »ki naj ne bo tolažilne narave«, temveč resno ukrepanje, ki bo občanom zagotovilo kakovostno bivanje. »Spodbudnih besed in praznih obljub enostavno ne sprejmemo več,« je odločen.

Na Občini so v času vaje prejeli številne klice s pritožbami občanov in jih po navodilih Mors napotili na dežurno številko za Poček; prispelo je tudi nekaj pisnih pritožb. »Vsekakor si Občina Postojna prizadeva zaščititi svoje občane, zato nam je v interesu slišati vaše zgodbe, želje, iniciative, ki le še potrjujejo skrb za normalen vsakdan, pa tudi skrb za naše skupno okolje,« zagotavljajo. Ena izmed dodatnih podlag oziroma pokazatelj mnenja občanov je tudi anketa, ki so jo skupaj s pozivom naslovili na vodilne v naši državi.

Anketa na Facebooku

V anketi, ki jo je na Facebooku v času zdajšnje vojaške vaje izvedel **Klemen Nagode**, sicer pobudnik **Shoda za vodo leta 2019**, je 913 ljudi izrazilo željo, da se občine aktivneje vključijo v omejevanje aktivnosti na vojaškem poligonu, zato je avtor njene rezultate naslovil tudi na Občino Postojna. Kar 80 odstotkov sodelujočih meni, da se občani ne bi smeli sprijazniti z negativnimi vplivi, ki nastajajo ob izvajanju vojaških aktivnosti. V raz-

pravljanju ob anketi, v kateri je sodelovalo 1159 občanov, je bilo slišati tudi neformalne napovedi protestov, postavitve živih barikad in zapor.

Med naslovnike je avtor vključil tudi inštitut 8. marec (saj se je pred leti aktivno potegoval za pravico do čiste in pitne vode), Ministrstvo za šolstvo in varuha človekovih pravic.

Dogovora z Morsom Občina nima

Kljub lanskim, na prvi pogled obetavnim pogovorom z obrambnim ministrom Marjanom Šarcem se intenzivnost vojaških vaj na Počku ni zmanjšala. Tudi celovitega dogovora, ki bi vključeval sofinanciranje cestne in komunalne infrastrukture, od leta 2018, ko je z razveljavitvijo Državnega prostorskega načrta odstopila od do tedaj veljavnega, Občina z Morsom nima.

Na Občini so julija letos sklenili že tretji dogovor o sofinanciranju investicij v lokalno javno infrastrukturo za leti 2022 in 2023. Kot so pojasnili, »gre za sofinanciranje projektov izravnave in preplastitve posameznih odsekov lokalnih javnih cest v skupni končni višini sofinanciranja do največ 400 tisoč evrov oz. 200 tisoč evrov za posamezno leto.«

»Posebnega dogovora o zmanjšanju intenzivnosti vojaških vaj Občina z

MORS-om trenutno nima sklenjene- ga. Vsekakor pa kontinuirano pote- kajo pogovori in njena prizadevanja v tej smeri,« še pravijo na Občini.

Predmet spora med Občino in Mor- som ostaja tudi vprašanje nadome- stila za uporabo stavbnega zemlji- šča (NUSZ). Čeprav ima Občina po odločbi Ustavnega sodišča pravno podlago za zaračunavanje NUSZ, nadomestilo za obdobje od leta 2016 do leta 2019 v skupni višini skoraj milijon 900 tisoč evrov terja s tožbo.

Župan Igor Marentič se je sicer skupaj s koalicijskimi partnerji lani zavezal, da se bo zavzemal za obli- kovanje pogajalske skupine za kon- struktiven dialog z vlado RS z na- menom za postopno zmanjševanje vojaških aktivnosti na OSVAD Pos- tojna, zmanjšanje onesnaževanja okolja, zaščito vodnih virov, zagoto- vitev nadomestil za obremenjevanje okolja in prebivalcev, vse do konč- nega cilja – zaprtja vadišča.

Namesto ukrepov – puhlice

Goran Uljan, ravnatelj Osnovne šole Prestranek, je že po vaji Ja- dranski udar v začetku junija na- slovil na predsednico RS, ministra za obrambo, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, varuha človekovih pravic in postojnskega župana pi- smo, v katerem je izrazil svoje ogor- čenje nad hrupom, ki ga povzro- čajo vojaške dejavnosti na vadišču. Pogoje za pouk in delo na šoli, ki je v neposredni bližini vojaškega vadi- šča, je orisal kot skrajno nemogoče. »Nizki preleti letal, streljanje, hrup z bližnjega vadišča Poček – to pre- sega že vse meje zdravega razu- ma,« je zapisal, in to ob dejstvu, da na ministrstvu in Zavodu za šolstvo RS vedno znova poudarjajo pomen varnega in spodbudnega učnega okolja.

Uljan je opozoril na trušč in bob- nenje, še posebej moteča za deset otrok iz Ukrajine, ki obiskujejo šolo. Ti se pri pouku ne počutijo varno in ob vajah podoživljajo travme iz voj- ne, od katere so pobegnili k nam. Ravnatelj je ministrstvu predlagal, da šoli in vrtcu za vsak dan vojaških

vaj poišče nadomestno lokacijo, in izpostavi nevarnost za onesnaženje vodnega vira, ki je zaščiten z ustavo.

Od naslovnikov je sicer prejel soču- tne in pomirjujoče, a vendar puhle odgovore brez konkretnih zavez, zato se ne čudi, da je situacija v za- četku novega šolskega leta popol- noma enaka. »Ob oktobrskih vajah se je junijska zgodba ponovila, kar zadeva razmere in hrup. Sprememb ni,« je povedal. Tudi sestanka s predstavniki Morsa in Slovenske voj- ske, ki so ga v odgovoru ravnatelju napovedali na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje (MVI), doslej ni skli- cal nihče.

»Vojaki prihajajo, skrijmo se!«

»Mlajši otroci so ob preglasnem hru- pu pogosto jokali in iskali zavetje pri strokovnih delavcih. Med prosto igro so ob nenadnem zvoku streljanja ali letal z očmi iskali poglede vzgojite- ljic, ki so jih pomirile in potolažile. Nekateri otroci so ob tem komen- tirali: 'Vojaki prihajajo, skrijmo se!'

Na širšem območju letališča Cerklje ob Krki, Kostanjevice na Krki, Mirn- ske doline in Osrednjega vadišča Slovenske vojske Postojna so se med 18. in 29. septembrom usposabljali slušatelji mednarodnega tečaja kontrolorjev združenih ognjev iz sedmih zavezniških držav. Usposab- ljanja so podpirale posadke helikopterjev Bell 206, Bell 412, Cougar in letala Pilatus PC-9 Slovenske vojske, avstrijsko letalo Pilatus PC-7, ameriška letala F-16 in slovenska artilerijska enota z minometoma 120 mm. Helikopterji in letala so območja preletavali, kot so napovedali pri Slovenski vojski (SV), v časovnih intervalih med 9.00 in 22.30.

Iz kock so nekateri otroci sestavljali orožja. Na prehodu po travniku so dve- do triletni otroci panično iska- li letala v zraku; posebno stisko so doživljali otroci iz Ukrajine. Ob tem so skrili glave med roke, začeli gla- sno in prestrašeno jokati in tekati po travniku,« opisuje odzive mlajših otrok v **Vrtcu Postojna** ob zadnji vojaški vaji **svetovalna delavka Pe- tra Zafran Česnik**.

Težave so se še stopnjevale v času počitka, tudi pri starejših otrocih, saj so prestrašeni ob hrupu spraševa- li, kaj se dogaja. Še intenzivneje so to doživljali ukrajinski otroci. »Med preletom se je eden od njih sklonil in skril pod mizo, si zamašil ušesa in kričal 'Bomba je!'« je povedala Česni-



Na Morsu o preselitvi vadišča, ki ima za sistem obrambe države strateški pomen, očitno ne razmišljajo.

kova. »So pa tudi otroci, ki se za gla- sen hrup in njegov izvor niso zmenili – vedeli so, od kod vse skupaj priha- ja, saj so se že doma o vsem tem tudi pogovarjali,« je nadaljevala.

Mors: skupaj poiščimo rešitve za sobivanje

»Zavedamo se, da sobivanje z vojsko zahteva veliko potrpljenja. Tudi zato si nenehno prizadevamo in iščemo načine, kako prebivalkam in prebi- valcem okolice naših vadišč to olaj-

Pristojni z Ministrstva ponovno opo- minjajo na obveze, ki jih ima Slove- nija kot članica Severnoatlantskega zavezništva, ter pozivajo k »strpnosti in odgovornosti pri iskanju rešitev za boljše sobivanje«. SV o vojaških aktivnostih obvešča javnost, pri na- črtovanju in izvajanju usposabljanj na OSVAD Postojna pa spoštuje vse omejitve, zapisane v dogovorih z občinami Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica, še pišejo.

Tako se streljanja (razen izjemoma) ne izvaja ob sobotah, nedeljah in praznikih, streljanje do 23. ure pote- ka od junija do septembra največ 10 dni v mesecu, usposabljanja med 22. in 6. uro pa le v najnujnejšem obse- gu; streljanje z orožjem kalibra nad 60 mm se mora zaključiti pred 23. uro, prav tako preleti vojaških zrako- plovov nad Postojno; iste časovne omejitve se upoštevajo tudi pri upo- rabi manevrskega streliva.

Na Morsu se zavedajo, da te ome- jitve v času intenzivnejših vaj ne zadostujejo, zato napovedujejo do- datne ukrepe: tako v prihodnjem letu načrtujejo več vojaških uspo- sabljanj v tujini, in manj doma. Na osrednjem vadišču bo v letu 2024 slaba tretjina manj letalskih usposab- ljanj (7 namesto 10) in okoli polo- vica manj večtedenskih vojaških vaj z zavezniki. Obljubljajo še, da bodo zmanjšali število detonacij in nizkih preletov letal ter nadgradili komu- niciranje in sodelovanje v lokalnem okolju.

Eno od izhodišč za zmanjševanje dejavnosti so tudi negativni vplivi vojaškega delovanja na okolje, za-

gotavljajo na Morsu, zato SV že vrsto let izvaja številne ukrepe, da bi v čim večji meri sanirala vplive vojaškega delovanja.

»Monitoring stanja okolja, ki je zajemal raziskave po posameznih okoljskih sestavinah, flori in fauni, je v zvezi z rastlinstvom in živalstvom pokazal, da so vojaška območja

zelo primerna za ohranjanje biotske raznovrstnosti,« preporučujejo pristojni z Morsa in jamčijo, da bodo vplive vojaških dejavnosti na okolje spremljali z monitoringi tudi v prihodnje.

Dodajajo še, da SV že vrsto let izvaja številne ukrepe za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, med

njimi streljanje na določene in prej pripravljene rajone ciljev, varno in ekološko uničenje ostankov bojnega streljanja, čim večjo uporabo vadbenega streliva in uporabo simulacijskih sistemov, izgradnjo sodobnih strelišč in sodobnih perišč za terenska in oklepna vozila. Proučujejo pa tudi možnosti za uporabo t. i. ekološkega streliva.

O preselitvi vadišča, ki ima za sistem obrambe države strateški pomen, pa na Morsu ne razmišljajo. »OSVAD PO v Republiki Sloveniji žal nima alternative, zato bomo morali skupaj iskati najboljše rešitve za sobivanje na tem območju,« zaključujejo.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

AKTUALNO

Ko bodo obiskovalci, bodo tudi najemniki

Na Tržaški cesti je po lani zaključeni obnovi vse manj življenja in vse več praznih stavb in lokalov. Nekatere (tudi) dolgoletne najemnike so v zadnjem letu odgnale previsoke najemnine in pomanjkanje kupcev. Središče mesta pa je zaradi številnih propadajočih fasad še vedno precej neugledno. Na Občini se trudijo, da bi z različnimi dogodki ulico oživili in privabili obiskovalce, s tem pa spodbudili tudi najem prostorov; razpisali so celo nepovratna sredstva za obnovo fasad, a posebnega zanimanja zanje ni bilo.

Občina širi dogodke tudi na Tržaško cesto in spodbuja uporabo lokacij, kot so plato pred Kutinovo hišo, Trg padlih borcev in prostor pred nekdanjo Manufakturo. Organizatorje dogodkov, društva in ljubiteljske kulturnike pa s točkovanjem v javnih razpisih nagovarja, da načrtujejo dogajanje v centru mesta in s tem privabijo obiskovalce. »S privabljanjem ljudi na Tržaško bi bil tudi interes za poslovne najeme prostorov večji,« so prepričani na Občini, kjer v naslednjem letu načrtujejo izvedbo Interregovega projekta za oživljanje mestnega jedra z mehкими vsebinami.

Če bodo na razpisu uspešni, bodo oblikovali program z rednimi gostovanji uličnih umetnikov – glasbenikov, gledališčnikov, performerjev –, s koncerti klasične glasbe, istrskimi večeri s stojnicami, glasbo in kulinariko, rednimi vodenimi tematskimi (kulturnimi) sprehodi, vodenimi kolesarskimi ogledi, keramičarskimi delavnicami, fotografskimi razstavami itd.

»Pripravili bomo še brezplačni ekskurziji v Grožnjan s spoznavanjem primerov dobre prakse za turistične ponudnike iz regije. Naša želja je tudi zaposlitev t. i. »city managerja«, kot je to že praksa v nekaterih občinah po Sloveniji,« še napovedujejo.

Najemnine od 5 do 20 evrov na kvadratni meter

Nekateri najemniki so lokale in trgovine na Tržaški zaprli zaradi previsokih najemnin, pri drugih je bila pogubna kombinacija več dejavnikov.

Andreja Korče s svojim šiviljstvom po dvigu cen materiala, elektrike in ostalega enostavno ni več zmogla pokriti stroškov. Svoje sta naredila še trg cenениh oblačil in pomanjkanje parkirnih mest. »Stranke pogosto sploh niso prevzele oblačila. Marsikdo pa mi je rekel, da se nekaj tednov vozi mimo, pa ponj ne pride, ker nima kje parkirati. Običajno želijo ljudje take opravke narediti po službi, spotoma, in jim iskanje parkirišča ter pešačenje vzameta preveč časa,« komentira podjetnica, ki je Občini, lastnici stavbe, zaradi izumirajoče obrti sicer plačevala najnižjo najemnino.

Za obe strani ugoden sporazum z lastnikom stavbe ima **Bojana Logar**, ki s **trgovino z oblačili K&A** na Tržaški vztraja že sedem let. »Prostore v hiši, ki je stara 200 let, smo uredili sami, vsako leto na lastne stroške poskrbimo tudi za popravila in temu primerna je tudi najemnina. Na srečo znamo marsikaj postoriti



Bojana Logar s trgovino z oblačili K&A na Tržaški vztraja že sedem let.

sami. Brez takega dogovora najemnine ne bi zmogli,« je prepričana Logarjeva. Po obnovi ulice opazna določen upad prometa, sprašuje pa se, ali je to posledica spremenjenega prometnega režima ali gospodarske situacije. Za najemnine prostorov na Tržaški lastniki zahtevajo sicer od 5 do 20 evrov na kvadratni meter.

Subvencije za obnovo fasad

Na Občini o subvencioniranju najemnin ne razmišljajo, načrtujejo pa izobraževalne vsebine za obstoječe ponudnike – kako pritegniti kupce z urejenimi izlozbami, zanimivo ponudbo in prodajnimi akcijami –, kot tudi posebne enotne praznične okrasitve.

V marcu so objavili razpis za sofinanciranje obnove fasad ob Tržaški cesti (od hišne številke 3 do 49) do največ 30 odstotkov predračunske vrednosti investicije za eno stavbo. Na voljo je bilo 30 tisoč evrov. Po besedah **direktorice občinske uprave Marine Rebec** so prejeli dve vlogi. Za spodbujanje prenove fasad na objektih ob Tržaški cesti je obja-

va javnega razpisa predvidena tudi v letu 2024.

V blagovnici Kulturnica

Načrte za ureditev pokrite tržnice v nekdanji blagovnici so na Občini popolnoma opustili po neuspešnem javnem pozivu za informativno in nezavezujoče zbiranje ponudb za daljše podnajemno razmerje v stavbi, za katerega interesa ni bilo.

Lastnik stavbe zdaj sicer načrtuje ureditev garaže, a dokler ne pridobi potrebnih soglasij, je pritični del Občini na voljo za kulturne dogodke, tudi v času trajanja (bodočega) Interregovega projekta. »Upamo, da bomo s pomočjo dogodkov prepričali lastnika o spremembi namembnosti prostora, saj so lahko stanovanja še bolj zanimiva za prodajo, če se nahajajo nad 'Kulturnico'« (kot naj bi prostor poimenovali), so prepričani na Občini. V projektu so predvideni tudi oprema za dogodke in stroški najemnine.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Občina išče možnosti za video nadzor

V projektu Waste Design 2.0, ki izpostavlja uvajanje novih zelenih tehnologij in spodbuja k recikliranju materialov, želijo na Občini Postojna okrepiti in nadgraditi učinke prvega Interregovega projekta. Inovativno digitalno tehnologijo za spremljanje polnosti zabojnikov, ki so jo preizkusili po postavitvi prvih treh ekoloških otokov, bodo uvedli tudi na dveh novih otokih.

»En otok bo za občinsko stavbo, glede drugega pa se odločamo med Stjenkovo ali Volaričevo ulico, ali katero od bližnjih vasi,« pravi **koordinatorka projekta Maja Piškur**. »V projektu nadaljujemo aktivnosti iz projekta Waste Design 1. Investirali bomo v dva nova potopna ekološka otoka s senzorji polnosti, skupaj z beneško univerzo pa bomo postavili novo pilotno urbano opremo, kot smo jo že pri pokopališču,« dodaja Piškurjeva. Ob teh aktivnostih izpostavlja tudi njihov velik pomen za prenos znanja na nove projektne partnerje (MO Nova Gorica in Občino Nabrežina) ter za izobraževanje in ozaveščanje.

Občina Postojna je bila kot vodilni partner projekta Waste design 2.0 tudi gostiteljica prvega srečanja vseh partnerjev v projektu; poleg omenjenih občin sta to še Komunala Izola in Univerza IUAV iz Benetk. Del srečanja v Postojni je bil

namenjen študijskemu obisku za prenos dobrih praks v upravljanju odpadkov in njihovi ponovni uporabi. Gostje so si ogledali podzemne ekološke otoke z digitalnim sistemom za nadzor ločenega zbiranja odpadkov.

Skupaj s partnerji – Javnim podjetjem komunala Izola, Mestno občino Nova Gorica, Univerzo IUAV iz Benetk in Občino Devin Nabrežina – je Občina iz Evropskega sklada za regionalni razvoj pridobila 591.200 evrov za nekaj manj kot 739 tisoč evrov vredno investicijo v sklopu programa Interreg Slovenija-Italija. Delež Občine Postojna kot vodilnega partnerja znaša slabih 240 tisočakov, skoraj 192 tisoč evrov bo evropskega denarja.

Na srečanju v Postojni so se dotaknili tudi problematike nepravilnega odlaganja in kopičenja odpadkov, ki po začasnem zatišju v Postojni žal



Občina Postojna je gostila prvo srečanje partnerjev projekta Waste design 2.0.

spet postaja aktualna. **Župan Igor Marentič** je povedal, da poskušajo na Občini v dogovoru z Medobčinskim inšpektoratom skupne občinske uprave in informacijskim pooblaščencom doseči pravno podlago za namestitve kamer, ki bi omogočale tudi sankcioniranje kršiteljev.

Tudi na Medobčinskem inšpektoratu opažajo v zadnjem mesecu ponovno kopičenje nepravilno odloženih odpadkov ob potopnih zbiralnikih, zato so spet začeli izvajati pogostejše nadzore. V devetih mesecih letošnjega leta, odkar so jih sicer uvedli, so obravnavali 23 zadev s področja nepravilnega odlaganja odpadkov. V dveh primerih so odkrili tudi kršitelja in zoper njiju uvedli postopka. Globe

za ta prekršek sicer znašajo od 400 do 2000 evrov.

Gregor Kranjec iz podjetja Publikus, ki upravlja tudi s potopnimi zbiralniki, dodaja, da vzrok za nepravilno odlaganje zagotovo ni premajhna frekvenca praznjenja. »Ta je enaka kot prej. Razlika pa je, da ima klasičen »zvon« prostornino 1.300 litrov, potopen zbiralnik pa 5.000 litrov.« Sogovornik dodaja, da nepravilno odložene odpadke odstranijo, kolikor je le mogoče hitro. Če onesnaženje ovira normalno uporabo javnega prostora, pa izvedejo tudi intervencijski odvoz.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Z manj avtomobili do Predjame celo več ljudi

Monitoring (turističnega) prometa v smeri Predjame je potrdil učinkovitost ukrepov mobilnostnega načrta v okviru projekta Predjama Sustainable, s katerim naj bi dolgoročno odpravili prometne zamaške in uredili parkiranje na tej destinaciji. Rezultat je celo boljši od pričakovanega, saj se je uporaba trajnostnih oblik mobilnosti v zadnjem letu povečala za 12 odstotkov.

Projektni partnerji – Občina Postojna, družba Postojnska jama, Inštitut za politike prostora in norveška občina Strand – so želeli s spodbujanjem alternativnih načinov prevoza zaradi vedno številnejših obiskovalcev vasi Predjama uporabo trajnostnih oblik mobilnosti sicer povečati za vsaj 5 odstotkov. Po enoletnem ponovitvenem monitoringu prometnih in turističnih tokov pa ugotavljajo, da je v zadnjem letu veliko več obiskovalcev prispelo v Predjamo z avtobusi kot z avtomobili in avtodomi. »To dokazuje, da

se lahko z upravljanjem prometa na poti do Predjame in v sami vasi, z zagotavljanjem alternativ avtomobilu in obveščanjem obiskovalcev z manj vozili prepelje v Predjamo enako število oziroma celo več ljudi,« zatrjuje **koordinatorka Maja Piškur**. Ukrepi pa ne vplivajo na trajanje obiska.

»Če seštejemo trajnostne oblike mobilnosti – pešce, kolesarje in potnike na avtobusu, je pot do Predjamskega gradu na trajnostni način v letu dni opravilo 1137 oseb oziroma 38

odstotkov obiskovalcev. To je za 12 odstotnih točk več kot lani, ko je bilo trajnostnih 26 odstotkov prevozov,« še ugotavljajo partnerji projekta.

Spremembe za povečanje deleža trajnostnih prihodov v Predjamo brez zmanjševanja turističnega obiska so uvedli ob začetku letošnje turistične sezone. Potnike shuttle avtobusa so pritegnili z dvema dodatnima linijama, od katerih je ena brezplačna in izven najvišje sezone ter ob praznikih vozi med avtobusno in železniško postajo ter Predjamo. Hojo in kolesarjenje sta spodbudili na novo označena krožna Zmajevega pešpot in Erazmova kolesarska pot. Na parkiriščih v Predjami sta se spremenila cena in režim parkiranja. Slednjega nadzoruje medobčinsko redarstvo, nepravilno parkiranje ob cestišču med Pristavo in Predjamo pa preprečujejo na novo postavljene varovalne ograje.

V okviru projekta so pripravili tudi okoljsko obarvana obvestila v treh jezikih, s katerimi želijo povečati zavedanje obiskovalcev o pomenu trajnostne mobilnosti. Z istim namenom je promocijsko kampanjo znotraj Parka izpeljala družba Postojnska jama. Možnosti trajnostne mobilnosti predstavljajo obiskovalcem tudi preko nove aplikacije Postojna Connect.

Sklepno dejanje projekta Predjama Sustainable pa je aktualna investicija v parkirišči za avtodome »na Prepihu« in pri Supernovi v Postojni. Na prvem bo za avtodome na voljo šest parkirnih mest, na drugem bodo štiri; na slednjem bodo uredili tudi 12 novih parkirišč za osebne avtomobile. Dela na obeh se bodo zaključila predvidoma novembra.

Mateja Jordan

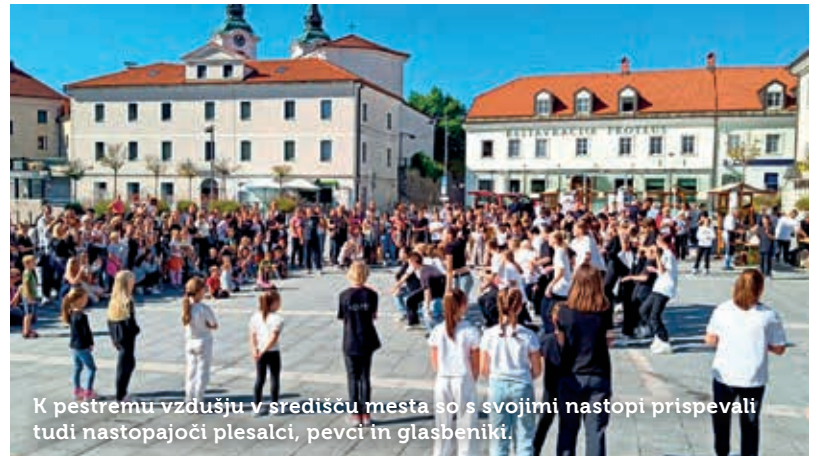
Slovo od poletja v družbi prijateljev iz Supetarja

Dalmatinsko obarvano vzdušje, ki je ob koncu prvega oktobrskega tedna preplavilo središče Postojne, je zrcalilo številne vezi, stke v petletnem negovanju stikov pobratenih mest Postojna in Supetar. Za pokušino je kanček tega vzdušja v petek, 6. oktobra, prebudila Ženska vatrogasna grupa Alegria na koncertu v postojnskem kulturnem domu. V soboto so se na Titovem trgu že od zgodnjega popoldneva prepletali zvoki glasbe, vonj kulinarčnih dobrot, množica obiskovalcev in nastopajočih. Gostje so se predstavili s turistično in kulinarčno ponudbo mesta Supetar in otoka Brača. Dalmatinski temperament je v kombinaciji z izredno toplim in sončnim dnevom obiskovalce navdajal z občutkom pravega poletja. Predstavniki obeh občin so snovali tudi nove načrte za nadaljnje vsebinsko sodelovanje pobratenih občin. Na tvorno in prijetno oktobrsko srečanje spominja tudi ob občinski stavbi zasajena oljka z Brača, ki so jo gostje podarili županu Igorju Marentiču.



Sodelovanje z izmenjavo izkušenj in partnerstev v projektih ter vzporednim negovanjem vezi, ki sta ga na formalni ravni s podpisom listine o pobratenju v letu 2018 zastavila **župan občine Postojna Igor Marentič** in **županja občine Supetar Ivana Marković**, ima predzgodbo. Že v letu 2015 je namreč hrvaška stran na slovensko vlado naslovila pobudo za pobratenje Su-

petarja z enim od slovenskih mest. Predlog, da bi v tej navezi slovensko stran zastopala občina Postojna, je v občinskem vodstvu in občinskem svetu naletel na lep odziv; v novembru 2017 je postojnski občinski svet potrdil pobratenje s Supetarjem. V petih letih so se med vodstvi obeh občin, turističnimi delavci, gasilci, predstavniki vrtca, osnovnih šol in drugih izobraže-



valnih ustanov pa tudi med otroki, šolarji in dijaki spletle vezi skozi različne oblike sodelovanj. Med njimi lahko izpostavimo dva večja projekta s področja izobraževanja in reševanja ter zaščite: v projektu »Prijateljstvo brez meja – Supetar-Postojna« so sodelovale osnovne šole obeh pobratenih mest, projekt »Bodi legenda, pomagaj!« pa je vključil in povezal mlade gasilce obeh občin. Trenutno PGD Postojna skupaj s CZR Domžale in DVD Supetar sodeluje v projektu Alpe-Adria Knowledge Transfer (AAKT), ki vzpostavlja reden prenos strokovnega znanja med hrvaškimi in slovenskimi gasilci.

Priložnosti in potreb za sodelovanje je veliko, še zlasti na področju turizma, so ugotavljali predstavniki izobraževalnih ustanov, gasilcev, turističnih ponudnikov in drugi udeleženci županovega sprejema ob tokratnem gostovanju predstavnikov iz Supetarja v Postojni. Organizacijska enota Turizem Za-

voda Znanje Postojna in Turistično združenje Supetar sta napovedala vzajemne turistične ugodnosti za občane pobratenih občin.

Družabni program je v dveh dneh razkril raznolikost kulture, naravnih in turističnih zanimivosti ter kulinarike gostujočega mesta. Prvi dan se je v kulturnem domu predstavila **Ženska vatrogasna klapa Alegria**, množično obiskan sobotni dogodek na Titovem trgu pa je z glasbo popestrila skupina **Naranča**. Barve postojnske kulture so zastopali **Ženska vokalna skupina Mavrica**, **plesalci plesne šole Artifex** in **harmonikarji iz Glasbene šole Vilija Marinška**. Gostje so poskrbeli tudi za razvajanje brbončic – pripravili so pokušino kulinarčnih dobrot, vina, oljčnega olja in drugih lokalnih pridelkov. Na svoj račun so prišli tudi otroci, saj so jim supetarski vrtčevski otroci in šolarji predstavili tipične dalmatinske igre.

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: Foto Atelje Postojna.

Spominska slovesnost požiga Gorenj

V Gorenjah so na slavnostni prireditvi na zadnjo sončno septembrsko soboto obeležili 80-letnico požiga vasi, ki se je za vselej močno vtisnil v spomin vaščanov in ljudi več generacij.

Ta tragični dogodek 2. svetovne vojne se je odvijal 30. septembra leta 1943, le tri tedne zatem, ko je Italija kapitulirala in so te kraje oblastno zasedli nemški vojaki. Pripadniki vojaške organizacije SS so v jutranjih urah začeli požigati hiše; prizanesli so le cerkvi in hiši, v kateri so imeli svoj štab. Svoje

sovražne premoči in nadvlade pa niso pokazali samo v Gorenjah, med drugimi so se lotili tudi Velikih Brd in Šmihela pod Nanosom.

Zbranim udeležencem je najprej spregovoril **Silvo Gutnik, predsednik KO Podgura ZB za vrednote NOB**, ki je opisal dogajanje v vasi na

ta dan pred osemdesetimi leti. Iz Gorenj je šlo v partizane kar sedemnajst domačinov, padlo jih je devet. Tako Gorenje kot ostale vasi v Podguri – Studeno, Belsko, Strmca, Predjama – so bile partizanske. **Župan občine Postojna Igor Marentič** je naglasil pomen ohranjanja vrednot in spomina na dogodke NOB. **Predsednik ZZB za vrednote NOB Slovenije Marjan Križman** je spregovoril o neudeležbi italijanskega predsednika na slovesnosti ob 80. obletnici osvoboditve taborišča Kampor na Rabu. Vprašal se je, kdaj bo Italija priznala te

zločine. Slavnostni govornik **dr. Martin Premk, zgodovinar in poslanec v DZ RS**, je poudaril junaštvo vaščanov, ki so kljub tragediji še vedno sodelovali s partizani ali celo odšli z njimi. Gorenje je bila ena prvih vasi, ki je gorela na našem območju, sledil ji je Šmihel, kasneje pa še vasi v Istri. Domačinka **Stanka Prelaz** je spomine na ta tragični požig vasi osvetlila s svojimi, otroškimi spomini, ljudska pesnica **Marta Simsič** pa je ta neusmiljeni čas zaobjela v svojih verzih. V kulturnem programu so nastopili **Vokalna skupina Kresnik** iz Sežane

Kdo skrbi za cvetočo občino?

Odgovor s poimenskimi navedbami na naslovno vprašanje bi terjal kar celoten časopis. Že bežen pogled namreč razkrije veselje in prizadevanja prebivalcev vseh krajev naše občine za lepo urejeno okolico domov, vrtov, poslovnih objektov, skupnih vaških koticov ... Akcija Postojna v cvetju vsako leto razkrije najlepše urejene koticke, mnogi pa ostanejo še skriti, zato je vsak predlog občanov dobrodošel. Letošnja akcija se je po tradiciji zaključila s podelitvijo priznanj na slovesni prireditvi 5. oktobra v postojnskem kulturnem domu.

Narava je sicer letos s svojimi izrazitimi vremenskimi pojavi nekajkrat postavila na preizkus voljo in vztrajnost vseh, ki z veliko ljubeznijo gojijo in negujejo rastline. Tako je bil marsikateri balkon ali vrt nekoliko poškodovan še pred prihodom komisije, a je ta kljub temu prepoznala vsa prizadevanja občanov.

Letošnja akcija je potekala pod sloganom »sinteza«, komisija je bila ob jasno izdelanih kriterijih pozorna tudi na povezovanje različnih dejavnosti, ki se kažejo pri urejanju cvetja. »Poleg rož imajo občani še druge hobije, druge ljubezni. In ta celovitost življenj se potem kaže tudi navzven. Sinteza se je kazala v vezi med naravo in domom, med hišo in vrtom, starim in novim, domačnostjo in poslovnostjo, umetnostjo in znanostjo, vrtninami in cvetjem, pa tudi v vsem hkrati. Enkrat je vrt urejala ena oseba, drugič cela družina,« je svoje vtise povzela nova predsednica komisije – **občinska urbanistka Vanja Mahnič Markovčič**.

Po odločitvi komisije ima najlepše urejen balkon **Darinka Turkalj iz Hrašč**. Drugo nagrado je prejela **družina Alilovski iz Postojne**, tretjo pa **Nadja in Tanja Jurca ter Nives Česnik iz Studenega**.



Cestitke vsem prejemnikom priznanj za najlepše urejen balkon, vrt in okolico poslovnega prostora ter prejemnikom posebnih nagrad.

Najlepše urejen vrt ima **družina Bole iz Zaloga**, drugo mesto je komisija namenila **Heleni Ostanku iz Studenega**, tretje pa **Viljemki Bergoč iz Orehka**. Pri ocenjevanju okolice poslovnih prostorov je komisijo najbolj prepričala okolica **Hotela Pira v Hruševju**, drugo nagrado je namenila **Magdaleni Cej za urejeno okolico Art galerije in muzeja Keltika v Šmihelu pod Nanosom**, tretjo pa **Turistični kmetiji Malnarjevi iz Slavine**. Posebni nagradi je namenila **Ludviku Bizjaku iz Lohače** za estetiko na vseh področjih delovanja, kar se odraža tudi na njegovem kmečkem vrtu, ter **Stanislavu in Majdi Lekšan iz Zagona** za sintezo vrta in hiše ter srčno povezanost narave in doma. Cvetoči fotografski utrinki nagrajenih balkonov, vrtov in poslovnih prostorov so bili najlepša kulisa prireditve in nazoren prikaz odločitev komisije.

Ponos in spoštovanje do vseh, ki srčno in z ljubeznijo prispevajo k urejeni podobi naše občine, je v svojem nagovoru izrazil **župan Igor Marentič**. Ob podelitvi posameznih nagrad pa je še vsakemu nagrajencu namenil zahvalo in pohvalo. Nagrade je prispevalo podjetje **Hortikultura d.o.o.**

Obiskovalce prireditve je navdušil tudi kulturni program s prepletom otroške folklorne navdušenosti in izkušenega, vrhunskega harmonikarskega nastopa. Uradni del prireditve je s svojim nastopom namreč popestrila **Otroška folklorna skupina Ravbrčki**, ki pod mentorstvom **Brigite Blaško** deluje na podružnični šoli v Planini (OŠ Antona Globočnika). Čeprav si otroci šele dobro leto nabirajo plesne korake, so prvo sezono zaključili s srebrnim priznanjem na območnem in regijskem tekmovanju otroških folklornih skupin. Tudi na prireditvi Postojna v cvetju 2023 so se predstavili z nagrajeno koreografijo »Pr ns je zmjri lušnu«.

Za zaključek prireditve pa sta za mini koncert poskrbela virtuoza na harmoniki – **Miha Debevec in Klemen Bojanovič**. »Spopad diatonične in klavirske harmonike« je bil poslastica za vse glasbene sladokusce. Občinstvo sta skozi cel spekter raznolikih žanrov in skladb popeljala po naši domovini in na vse konce sveta. Mojstra sta dokazala, da ne prestopata meja le pri izboru skladb, ampak tudi pri izjemni izvedbi.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto atelje Postojna.



Na spominski slovesnosti v Gorenjah so obudili spomin na 30. september 1943, ko so okupatorji požgali vas.

pod vodstvom **Mirana Žitka, Žana Debenjak** na harmoniki in učenci **OŠ Antona Globočnika, podružnične OŠ Bukovje**. Na koncu je še

glasno in doživeto zadonela himna Vstajenje Primorske. Spominsko slovesnost, ki se tod odvija vsakih pet let, so pripravili KO ZB za vrednote NOB Podgura in ZZB za vrednote NOB Postojna ob podpori Občine Postojna. Zaključila se je z družabnim srečanjem, odličnim golažem in domačim pecivom izpod rok domačink iz Gorenj, Bukovja in Belskega. ZB NOB Postojna se jim iskreno zahvaljuje za njihovo pomoč.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv ZB NOB Postojna.

POPRAVEK

V septembrskem Postojnskem prepihu smo v članku Spominski poklon tigrovki in aktivistki Ivanki Turk Brezic napačno zapisali, da sta spominsko ploščo odkrila hčerka Majda Brezic Biščak in vnuk Luka Biščak; pravilno je **pravnik Jaka Biščak**.

Za neljubo napako se iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Župani so s Pečečnikom podpisali pismo o nameri

Podjetniki, združeni v SBC – Klubu slovenskih podjetnikov želijo v duhu podjetništva povezati Slovenijo, zato so letos pripravili niz srečanj po regijah. Na 11. srečanju so se 18. oktobra zbrali v Podjetniškem inkubatorju Perspektiva v Velikem Otoku gospodarstveniki in predstavniki občin Primorsko-notranjske regije. »Prav je, da stopimo skupaj, izmenjamo izkušnje vsak s svojega področja in najdemo pravo pot za nadaljnji razvoj in blaginjo družbe,« je dejal predsednik kluba Joc Pečečnik in ob tej priložnosti z župani podpisal tudi Pismo o nameri.

»Skupaj z lokalnimi skupnostmi želimo najti skupen jezik in sodelovanje za boljši razvoj družbenega in podjetniškega okolja,« je namen srečanja predstavil **predsednik kluba SBC Joc Pečečnik**. »Dogovorili smo se, da bomo še tesneje sodelovali in pripravili kakšno skupno strategijo,« je dodal ob podpisu Pisma o nameri za partnerstvo na področju gospodarstva, s katerim se je z župani občin naše regije zavezal k iskanju skupnih interesov in njihovi uresničitvi.

Na okrogli mizi z naslovom »Sku-

pno nastopanje članov SBC in občin za razvoj boljšega podjetniškega okolja« so o izzivih v lokalni skupnosti in sistemskih ureditvah poleg Pečečnika soočili mnenja še člana kluba SBC **Sandra Turnšek iz podjetja Kele&Kele** in **Bogdan Oblak iz podjetja Oblak Group** ter **pivški župan Robert Smrdelj** in **postojnski podžupan Andrej Poljšak**.

Slednji je izpostavil problem dolgotrajnih postopkov pri sprejemanju prostorskih aktov za vzpostavitev industrijskih con (IC) in podjetni-



štvu primerne okolja v občini. Spomnil je na razpršenost con in administrativne prepreke pri načrtih za ureditev IC na območju med Prestrankom in Selcami. »Želimo si, da bi imela država več posluha, saj bi to lahko postala velika zgodba o uspehu, ne le za občino, pač pa tudi za regijo,« je prepričan Poljšak.

»Kot smo slišali tudi v debati, je poslovno okolje v Sloveniji katastrofalno, kar ne vodi v pravo smer. To je že

dolgo neizpeta pesem – od previsokih davkov do ovir pri nakupu zemljišč za širitev, v zadnjih letih pa še pomanjkanje delovne sile,« je skrbil gospodarstvenikov po srečanju strnil eden od povabljenih podjetnikov – **Peter Nagode, direktor postojnskega podjetja PVC Nagode**. Sicer pa so takšna srečanja za podjetnike zagotovo dobrodošla, je še dodal.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

IZOBRAŽEVANJE

Gimnazija Postojna gostila konferenco Europroject

Gimnazija Postojna je kot edina predstavnik Slovenije v projektu Europroject: Education Without Frontiers med 17. in 21. oktobrom gostila letošnjo mednarodno konferenco. Štirideset tujih profesorjev in 31 dijakov s 16 evropskih gimnazij je spoznavalo lokalne in druge zanimivosti, v okviru predavanj in delavnic pa uresničevalo osrednjo temo konference z naslovom Linking Opportunities, Values & Equality.

V mrežo že več kot trideset let trajajočega projekta se je gimnazija vključila pred dvema letoma. »Preteklo delo šole, predstavitev in trajnost mednarodnih aktivnosti so (poleg vabila ene izmed šol) ključni elementi, ki ti omogočijo ali onemogočijo pridružitve mreži. Kot zanesljivi partnerji smo bili v mrežo evropskih gimnazij sprejeti leta 2021,« se odgovorne naloge – predstaviti šolo in program gimnazije – spominja **vodja projekta, profesorica Eva Kristan**.

Ideja sodelujočih držav je, da se v evropskih šolah uveljavi okoljske projekte, ki bodo trajnostno spreminjali našo miselnost in zavedanje. Rdeča nit konference v Postojni pa

je bila Linking Opportunity, Variety & Equality (LOVE). »Želeli smo se osredotočiti na prepoznavanje priložnosti v lokalnem in širšem evropskem prostoru, s poudarkom na raznolikosti prebivalcev in priložnosti, do katerih smo vsi enako upravičeni,« je pojasnila Kristanova. V okviru srečanja v Postojni so izpeljali predavanja, delavnice in strokovne ekskurzije za dijake, za profesorje pa predavanja, strokovne ekskurzije in plenarno delovno srečanje.

»Sodelovanje v Europrojectu je kljub številnim izkušnjam na mednarodnem področju za šolo popolnoma nov izziv« je na slovesnosti ob odprtju konference v postojnskem



Kulturnem domu dejala **direktorica Šolskega centra (ŠC) Helena Posega Dolenc**. »S postopnim uvajanjem mednarodnih aktivnosti smo začeli šolo spreminjati. Dijaki pa so tujino prepoznali kot priložnost za samostojnost, pridobivanje izkušenj, strokovno komunikacijo v tujem jeziku, predvsem pa so zelo pridobili na samozavesti.« Projekt je po mnenju direktorice priložnost za izmenjavo izkušenj s partnerskimi državami in tkanje novega znanja.

V imenu **mreže Europroject** je zbranim spregovoril **predsednik**

Jean Theis. Minister za vzgojo in izobraževanje Dario Felda pa se je opravičil in sodelujoče nagovoril s pismom, v katerem je med drugim poudaril vlogo tovrstnih projektov za posameznike in šole, zato jih spodbujajo tudi na ministrstvu. Nastopajoči pa so občinstvo dvignili na noge s pristrčnim programom, ki so ga kot dobrodošlico gostom pripravili učitelji v sodelovanju z dijaki in **Big Bandom ŠC Postojna**.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Cerkev sv. Petra v Goričah

»Kot najbližji sosed sv. Martina stanuje na nizkem hribčku sredi rodovitnega polja sveti apostol Peter. Kakor ovčice pri nogah pastirjevih se stikajo hiše in gospodarska poslopja v dveh vrstah pod cerkvijo.« Tako slikovito je Franc Rupnik, nekdanji hrenoviški kaplan, pred stotimi leti opisal podobo cerkve sv. Petra v Goričah v svojih zapiskih o zgodovini hrenoviške župnije, pod katero spada cerkev še danes.

Tik ob cesti, pri vznožju vzpetine, stoji kapelica, posvečena sv. Srcu Jezusovemu. Postavljena je bila leta 1925. Na robu gozdička za cerkvijo pa stoji manjša kapelica Matere Božje. Ob cerkvi je mogočna lipa, varovana kot naravna vrednota. Obseg debla, izmerjenega 2010, je 382 cm. V žledu 2014 je bila precej poškodovana, zdaj (po skoraj desetih letih) spet povzema prvotno obliko.

Zunanjščina cerkve

Cerkev je orientirana proti vzhodu. V tlorisu si sledijo prezbitერი z zakristijo na severni strani, ladja in zvonik. Leta 1838 je bilo v župnem arhivu zapisano, da je »cerkev v dobrem stanu, le stolp ni temu podoben«. Ta je bil zasilno pokrit s pločevino. Istega leta so začeli zidati nov zvonik, vendar so se dela zavlekla, dokončali so ga 1863. Istočasno so naredili načrte za sedanje ostrešje, jih tudi izvedli in prizidali še zakristijo. Glavni vhod v cerkev je pod zvonikom, ki ima tri nadstropja. V pritličju se odpira s tremi, polkrožno zaključenimi vhodi. V zvonišču se odpira z dvojnimi, polkrožno zaključenimi odprtimi okni. Ostenje se zaključuje s tripasovnim konzolnim podstrešnim zidcem, nad katerim se dviga piramidasta streha, prekrita z novejšo pločevino. Na vrhu strehe so železno jabolko, dvojni križ in petelin. Na desni strani zvonika so s kovinsko ograjo varovane kamnite stopnice, ki vodijo na pevske kor. Cerkev je krita s strešniki.



Cerkev ima tri oltarje: sv. Petra, Device Marije in sv. Jožefa.



Pred cerkvijo sv. Petra stoji kapelica Srca Jezusovega.

Okrog 1960 je bila še pobarvana v belo, sedaj s svojo izrazito sivino kliče po novem ometu.

Notranjost cerkve

V cerkev vodi kamnit, polkrožno zaključen portal z lesenimi vrati. Vstopimo pod pevskim korom. Ta stoji na kamnitih stebrih in arkadah, prostor pod njim je banjasto obokan. Na sklepnem kamnu je vklesana letnica 1838, ko so pevski kor dozidali. Desno ob vhodu v cerkev stoji kamnit kropilnik. Ladja ima raven, lesen in ometan strop, ostenje pa se zaključuje z venčnim zidcem. V dolžino meri 10,33 m, v širino 7,88 m in v višino 4,60 m. Od prezbitერი je ločena s kamnitim slavalokom. Ta je bil izdelan leta 1663 (z letnico na sklepnem kamnu) in je v zasnovi še gotski. Prezbitერი je v nasprotju z ladjo dokaj majhen in nizek, pokriva ga banjast obok. Za oltarjem sta še vedno ohranjeni rebri starega gotskega oboka. Prezbitერი je dolg 4,66 m, širok 4,42 m, visok pa le 3,10 m in je od ladje višji za stopnico. V zakristijo vodi kamnit, pravokoten portal.

Cerkvena oprema

Cerkev ima danes tri oltarje: sv. Petra, Device Marije in sv. Jožefa. Lesen glavni oltar stebrega tipa je iz začetka 19. stoletja. Od prezbitერი je višji za dve stopnici. Sredi oltarja visi slika sv. Petra iz 1887. Avtor slike, Idričan Kobal, naj bi glavni oltar tudi prebarval. Na lesenih obhodnih portalih stojita kipa sv. Marka in sv. Antona Puščavnika. Potlačena atika v obliki prereza zvona je zaključena z lesenim baldahinom, na njej pa je upodobljen Bog Oče, obkrožen z mnogimi angelci. Na menzi stoji lesen tabernakelj. Na spodnji stopnici je vklesana letnica 1676. Stranska oltarja, izdelana v baročno-renesansnem slogu, sta od ladje višja za stopnico. Oba imata zidano menzo, zgoraj pa sta lesena. Zaključita se s trikotnim delom – atiko in pripadata stebrenemu tipu.

Desni oltar je posvečen Mariji. V niši je kip Marije Kraljice, narejen verjetno po prenosu oltarjev v Goriče. Ob strani stoji kip sv. Lucije, zavetnice vida, ki na pladnju drži oči. Na drugi strani je bil nekdanji kip svetnice, ki je v rokah držala mrtvaško glavo – morda kip sv. Mihaele. Kasneje je bil ukraden. Oltar krasijo angelske glavice. Na stopnici pod oltarjem je vklesana letnica 1674, po kateri lahko sklepamo, da sta bila takrat narejena oltarja.

Levi oltar je posvečen sv. Jožefu. V niši je slika sv. Jožefa. Ob strani ni nobenega kipa, nekdanj pa sta oltar krasila kipa sv. Petra in Pavla – verjetno sta bila ukradena sočasno s kipom neznane svetnice na levem oltarju. Pod sliko sv. Jožefa je mala slika Mučeništvo sv. Štefana. Na njej so Judi, ki so ga kamenjali, oblečeni kot Turki, ki so v srednjem veku ropali, požigali in sejali strah po naših krajih. Nastala je sočasno z oltarjem. Na južni ladijski steni visi oljna slika na platnu »Predaja ključev«, ki jo je za glavni oltar naslikala Mara Kralj. V ladji so novejša lesena klopi; njihove stranice so zaključene polkrožno, brez okrasja.

V zvoniku visi en sam zvon, izdelan leta 1923, kot vojna odškodnina. Prva svetovna vojna je vzela namreč vse tri zvonove (ulite 1908), ker cerkev nima pokopališča. Zvonovi, ki so jih 1923 dobili kot italijansko vojno odškodnino, so skupaj tehtali 983 kg. V drugi svetovni vojni sta bila manjša zvonova zopet odvzeta.

Nekdanj so v Goričah posebej častili sv. Marka in sv. Antona Puščavnika – kipa teh svetnikov namreč stojita na oltarju. Še danes je ohranjena maša na dan sv. Marka; po njej župnik tudi blagoslovi polje. Nekdanj je bila maša sicer pri Fari in je bila nato slovesna procesija v Goriče.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.



Tatjana in Marko Milavec

Prav gotovo ste že slišali za Škratovo deželo pri gradu Haasberg ali pa ste jo morda tudi že obiskali. Pravljična in idilična okolica ob Planinskem polju vsakogar navduši in vedno znova vabi na mnogo načinov. Ko nas prelepa sprehajalna pot pelje od gradu ob Unici proti Malnom, začnemo odkrivati in spoznavati številne zanimivosti, saj si tod neokrnjena naravna in zgodovinska dediščina podajata roki v zanimivih zgodbah brez konca.

Društvo Škratovka, ki si je nadelo ime po tamkajšnjem kraškem izviru, ravno zaokrožuje svojih 10 let obstoja. Za njegovo rojstvo, pogon in aktivno delovanje pa sta še kako zaslužna Tatjana in Marko Milavec, saj sta srce, duša, gonilna sila in motor društva; sta pobudnika in povezovalca ter svojevrstna varuha domačega loga. Že od nekdanj predana skrbnemu urejanju okolice in vzdrževanju starih objektov ter sooblikovanju kulturnih, turističnih in drugih vsebin, sta tudi tokrat s sočlani poskrbela, da je lepa grajska štala z vrtom 17. oktobra odprla vrata okrogli mizi in razstavi Haasberg – razmislek o ohranjanju, obnovi ostalin baročnega dvorca Hošperk v Planini pri Postojni. Pripravila ju je Univerza v Ljubljani s študenti Fakultete za arhitekturo, v sodelovanju z Občino Postojna. Mi pa smo to priložnost izkoristili za »obisk« Tatjane in Marka.

■ To idilično okolje z vsemi objekti ne bi nikoli zgledalo tako urejeno, če ne bi zanj skrbela že od nekdanj. Tudi vaju dom je nekaj posebnega: skrbno obnovljena hiša z duhom etnološke dediščine, tako da se v enkratnih povezovanjih srečuje preteklost s sodobnostjo. Čutita se toplina ognjišča in prijetnost vsakega kotička.

Marko: To je bila nekoč hiša grajskega oskrbnika in kaplana. Prav gotovo bi jo (tako kot ostale grajske objekte) načel in dokončal zob časa, a sva se pred štirimi desetletji odločila za prenovo. Z naklonjenostjo in pozornostjo do njene nekdanje podobe sva uspela ohraniti vse najpomembnejše stavbarske elemente, tudi kamnite stopnice do hiše so še originalne. Tako njena zunanost

kot notranjost skušata ohranjati duha tistih starih časov. Pri nas je živahno, v zgornjem nadstropju je sinova družina z dvema otrokoma.

■ Mlado društvo Škratovka je bilo kaj kmalu soočeno s posledicami žledoloma leta 2014 in je še toliko bolj aktivno poprijelo za delo. Med drugim je bilo zasluzno za samoiniciativno in dobro organizirano čiščenje okolice gradu Haasberg, kar je zahtevalo zelo veliko dela. Nihče ni štel ur, dni in tednov prostovoljstva, ki so jih prispevali za ohranitev in reševanje tega dela naravne in zgodovinske dediščine. Zgodba o (zdaj že v širšem prostoru poznani) »grajski štali« – očarljivem prireditvenem prostoru z negovanim vrtom, pa je posebno poglavje; tam se je pravzaprav vse začelo. Na njeni drugi strani nas prijetno nagovarja ograda z drobnico.

Tatjana: Nekdanja grajska štala, ki je občinska last, se je podirala. Dolgo je bila zapuščena in zaraščena

in je služila za deponijo odpadnega materiala. Ko smo jo (najprej v našem ožjem krogu) začeli nekoliko čistiti, je skozi leta iz ideje prerasla v to, kar je zdaj. Veliko prostovoljnega dela je bilo potrebnega, pa tudi občutka za njeno sedanjo podobo. V ponos nam je, da smo tako prišli do posebnega, edinstvenega prireditvenega prostora, ki ga z naklonjenostjo ohranjamo in izpopolnjujemo. Menim, da daje to vsem prireditvam še eno dodano vrednost in doživeto noto.

■ Poskrbela sta tudi za nekdanjo hišico nad Škratovko, postala je pravi mali muzej. V bližini pa je bila spodaj tudi nekdanja ledenica.

Tatjana: To je bila nekoč grajska učilnica in igralnica za grajske otroke, s črno kuhinjo, kjer so se učili kmečkega življenja in gozdarstva. Zanimivo je, kako je tedanja gospoda poskrbela za mladi rod. Po žledolomu je bila poškodovana streha in takrat sva se oziroma smo se odločili, da jo popravimo na lastno pobudo. Z leti je postala mali muzejček starih predmetov, občasno pa pripravimo znotraj in zunaj tudi kakšno tematsko razstavo.

Marko: Stara grajska ledenica pa je zgodba zase. Ta je skozi desetletja postajala vse bolj veliko zasuto smetišče. Lastnoročno smo jo očistili, med odpadki in smetmi pa smo našli in pobrali kar nekaj zanimivih starih predmetov.

■ Društvo Škratovka je eno izmed najbolj aktivnih v Planini, saj že polno desetletje soustvarja pestre in kakovostne vsebine za vse generacije. Z leti je preseglo lokalne in občinske meje, na prireditve in koncerte prihajajo obiskovalci od vsepovsod. Društvo je pomemben dejavnik lokalne skupnosti; dobro sodelujete tudi z Občino Postojna in drugimi institucijami.

Tatjana: Kot prvo je treba poudariti, da v društvu delujemo skupaj in je pomemben prav vsak od približno 30 članov. Povezani skupaj poskrbimo, da se odvijajo najrazličnejše

programske vsebine. Skrbimo tudi za tukajšnje okolje. V desetih letih našega delovanja se je zvrstilo res veliko dogodkov, prireditev, razstav, literarnih srečanj, porok in odmevnih koncertov. Nekateri so že kar stalnica, kot na primer večdnevno Prebujanje Škratka Pavleta za otroke in odrasle, razne delavnice in tematski večeri (irski, dalmatinski, madžarski ...), ki ob glasbi poskrbijo še za kulinarčne okuse.

Marko: Smo kot velika družina. Lotili smo se mnogih čistilnih akcij tod okoli v Škratkovih deželi, čistili smo tudi Unico in na njenem porečju in dnu našli marsikaj zanimivega iz naše preteklosti. Čistimo tudi parkirišče ob gradu in skrbimo zanj. Lahko pritrdimo, da so turisti, ki tam parkirajo avtodome, med najbolj skrbnimi pri čistoči in si zaslužijo pohvalo – v nasprotju z domačimi obiskovalci, ki za seboj pogosto ne počistijo.

■ **Marko, vaše korenine segajo v rojstne Malne, kjer je bila nekoč družinska hiša vašega deda in očeta, zdaj že lahko rečemo legendarnega Andreja Milavca. Bil je izjemna osebnost in natančno pred petimi leti smo imeli z njim intervju za naš časopis. V**

njem je razgrnil svoje dejavno življenje.

Marko: Oče Andrej nam je zapustil dragoceno dediščino svojega življenja. Kot predan varuh narave in zgodovine je bil prava enciklopedija, svetovljan in kronist tega območja, tudi naš učitelj, zgled z mnogimi nasveti v najširšem pomenu besede. Malne je dodobra načel zob časa, nekdanje hiše izginjajo, med njimi je bila tudi naša. Ostajajo pa mnogi spomini in želja, da se ohrani vsaj še nekaj ostalin tega prelepega, nekoč tako pomembnega vodnega vira, ki je omogočal življenje mnogim družinam. Vse to kot izročilo tudi sama prenašava na svoja sinova in vnuke.

■ **Tatjana, polna štiri desetletja, torej celotno delovno dobo ste oblečeni v zdravstveno uniformo, saj ste prav toliko časa zvesta in predana medicinska sestra v postojnski porodnišnici. Gotovo je to dolga in zanimiva zgodovina in zgodba. Ali takrat, ko slečete to uniformo, pogosto skočite v drugo?**

Tatjana: Ja, v svojo delovno »tuto« in se lotim košnje okoli gradu in širše okolice, urejam in pospravljam, pri-

pravljam ... skratka dela tako v hišah kot zunaj njih ne zmanjka.

■ **Vi, Marko, pa ste svoje poklicno delo (med drugimi) opravljali kar tri desetletja v Vzgojnem zavodu Planina.**

Marko: Zdaj sem že nekaj časa upokojen in vsaka delovna doba predstavlja pomemben del življenja. Vendar je še kako pomembno, da ostajaš aktiven in pri močeh tudi v pokoju, tako kot je moj oče do poznih let. Seveda se dela ne zmanjka, poleg vsega je moje veliko veselje reja drobnice in oslička, ki je prava atrakcija za obiskovalce. Velikokrat je fotografiran in tako potuje tudi v daljne konce sveta ... Koze pa rade poskrbijo še za redno čiščenje zaraslih površin.

■ **Letos poleti ste Škratkovih deželici pridali še star, lepo obnovljen jurček, ki bi skoraj šel na smetišče zgodovine. Imate pa tudi polno knjigo vtisov.**

Tatjana: Ta ličen lesen jurček je služil prodaji vstopnic pri Ravbarjevem stolpu in smo ga rešili zadnji trenutek. Ob vikendih ponudimo obiskovalcem tople in hladne napitke in kakšen suvenirček. Obiskovalcev, ki uživajo vse te danosti, je res veliko,

še posebej odkar postaja bolj urejena tudi okolica s parkiriščem.

Marko: Naša knjiga vtisov je polna lepih in nadvse zanimivih zapisov, ki so jih skozi leta napisali številni obiskovalci od blizu in daleč, pohodniki, romarji, turisti iz vsega sveta. Veliko je pohval in navdušenja nad tem lepim in slikovitim ter edinstvenim koščkom narave in zgodovinske dediščine. In ti zapisi povedo marsikaj.

■ **Kakšne načrte imate za bližnjo prihodnost?**

Marko in Tatjana: Kot prvo bi morala naša štala s prireditvenim odrom dobiti novo streho, če hočemo ohranjati še naprej ta del stavbe in v njej našo etnološko zbirko ter jo nadgraditi še v nadstropje. Drugo pa je lepo staro obzidje, ki ga želimo in moramo prav tako zaščititi pred propadanjem. Čaka nas še veliko dela in veselimo se novih podvigov in dogodkov. Želimo pa si tudi, da bo svojo več kot zasluženno prenovno doživel naš edinstveni in častitljivi štiriločni kamniti most čez reko Unico pri gradu, zgrajen leta 1763, saj ne zmore več vse večjih prometnih obremenitev.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

DOGODKI

Gobarska nedelja pri toplarju

Letošnja gobarska bera je tudi na našem področju nadpovprečna. Na Gobarski nedelji, ki jo je 8. oktobra v popoldanskih urah tradicionalno že osemnajstič organiziralo pod kozolcem toplarjem v Belskem Turistično društvo Podgura, so si številni obiskovalci lahko ogledali več kot 250 vrst gob.

Ob mizah, bogato obloženih z gobami, je letos predaval **determinator mentor Slavko Šerod**, predsednik Gobarskega društva Lisička iz Maribora. Pridružil se mu je še krajevno najbolj poznan vsestranski **poznavalec zelišč in gobarski determinator, domačin Jože Podboj**. Strokovnjaka sta predstavila prepoznavanje različnih vrst gob in ob tem namenila poudarek kulturi nabiranja gob, shranjevanju ter njihovi pravilni uporabi in pri-

pravi v prehrani. Nabrane gobe za razstavo so člani in drugi zainteresirani prinašali že dan pred dogodkom, sledilo je dolgotrajno sortiranje in določevanje ter opremljanje s poimenskimi listki. Med drugim smo slišali zanimive podatke, da se več užiivalcev letno zastrupi z nepravilno pripravljenimi in starimi užjitimi gobami kot tudi s strupenimi, ki jih je pri nas okrog trideset različnih primerkov. Po predavanju sta oblegana strokovnjaka številnim posameznikom postregla še z



Determinatorja Slavko Šerod in Jože Podboj sta še po predavanju odgovarjala na številna vprašanja obiskovalcev Gobarske nedelje pri toplarju.

odgovori in nasveti na individualna vprašanja.

Po prireditvi so članice društva, pudgurske gospodinje, postregle z gobovo mineštro in jabolčnim za-

vitkom. Prijetno je dišalo, zato je bila vrsta nekoliko daljša.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Postojnski poklicni gasilci so državni prvaki

Poklicni gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Postojna so se na zadnjo septembrsko nedeljo na Državnem gasilskem tekmovanju za memorial Matevža Haceta 2023 v Gornji Radgoni veselili naslova državnih prvakov v kategoriji poklicni člani A. Zlato ima še večji sijaj, ker je to prvi naslov državnih prvakov v zgodovini PGD Postojna.

Državno tekmovanje je cilj vsakega društva, ki meri svoje znanje in veščine z drugimi. »Vstopnico« v najvišji državni tekmovalni rang si ekipe lahko prislužijo le z najboljšimi uvrstitvami na občinskih in regijskih tekmovanjih. Na letošnjem Državnem gasilskem tekmovanju za memorial Matevža Haceta 2023 v Gornji Radgoni se je v znanju in gasilskih veščinah v kategorijah članov, članic, starejših gasilk in gasilcev ter poklicnih članov pomerilo kar 248 ekip. »Na tem tekmovanju se ne samo merimo in primerjamo, ampak tudi gradimo mostove med generacijami, izmenjujemo izkušnje in vzpostavljamo trajne vezi. Mladinske ekipe prinašajo energijo

in nove ideje, članske ekipe so dokaz, da smo uspeli razviti talent in vzpostaviti močne vezi, ekipe starejših gasilcev pa so glasniki dragocenih izkušenj in modrosti, ki so jih pridobili skozi leta. Skupaj tvorimo močno in enotno gasilsko družino, ki je pripravljena vedno stati ob strani tistim, ki potrebujejo pomoč,« sta poudarila **Franci Petek, poveljnik Gasilske zveze Slovenija**, in **Janko Cerkvenik, predsednik GZS**.

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Postojna so na osnovi predhodnih dosežkov zastopale štiri ekipe (desetine). Članice A, članice B in člani B so opravili hitro taktično vajo, vajo razvrščanja in teoretični test,



Ekipe poklicnih gasilcev v sestavi Boštjan Rudolf, Boštjan Majcen, Andrej Perko, Jernej Čajko, Lea Jurca, Rok Muhič, Boštjan Šturm, Andrej Tratnik in Luka Tratnik je osvojila naslov državnega prvaka.

a niso posegli po vidnejših uvrstitvah; so se pa iskreno veselili prvega mesta ekipe poklicnih članov A. Naslov državnih prvakov je osvojila ekipa v sestavi: **Boštjan Rudolf, Boštjan Majcen, Andrej Perko, Jernej Čajko, Lea Jurca, Rok Muhič, Boštjan Šturm, Andrej Tratnik in Luka Tratnik**.

Poveljnik PGD Postojna Rok Muhič je pohvalil vse postojnske dese-

tine, ki so skozi leto pridno trenirale, se udeležile tekmovanj in dosegle odlične rezultate. Še posebej pa je vesel naslova državnega prvaka, ki ga je osvojila ekipa poklicni člani A. »To je velik tekmovalni dosežek, saj je prvič v zgodovini PGD Postojna postala državni prvak,« je zadovoljno poudaril.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv PGD Postojna.

Vojkova koča ko kmalu nudila toplo zatočišče in gostoljubje

Planinsko društvo Postojna je pred dobrim letom začelo temeljito prenoviti Vojkove kočice na Nanosu. Finančno osnovo je omogočila uspešna kandidatura na razpisu za državna in evropska sredstva, vendar so bili stroški korenite prenove kočice bistveno višji, kot so jih prvotno predvideli. Društvo se je pri obnovi soočalo tudi s posledicami visoke inflacije, ki je vplivala na cene materiala in storitev, zato bodo morali nekateri načrti, kot je nova oprema sob, še počakati. V društvu se kljub temu že veselijo, da bodo vrata kočice obiskovalcem Nanosa odprta še pred koncem letošnjega leta.

PD Postojna je v letu 2021 uspešno kandidiralo na razpisu za državno in evropsko sofinanciranje 280.000 evrov vredne energetske in protipožarne sanacije Vojkove kočice. Prenovo pa so zastavili še bolj ambiciozno, saj je koča po 73 letih klicala k temeljitim posegom.

Društvo je za 400.000 evrov težko naložbo prispevalo tudi lastna sredstva, zbrana v nekaj letih, del so primaknili donatorji. Kljub temu je sredstev tik pred zaključkom obnove kronično

primanjkovalo. »Hvaležni smo Občini Postojna, ki nam je v zadnjem trenutku priskočila na pomoč, prav tako Športni zvezi Postojna, pomagali so nam tudi člani društva in drugi ljubitelji Vojkove kočice,« je pojasnila **predsednica PD Postojna Neva Šemrov**. Z njihovo pomočjo so uspeli zbrati toliko sredstev, da so zadostili pogojem razpisa. Med donatorji, ki so jim pomagali že pred zaključkom, pa je izpostavila še Občini Pivka in Vipava ter Obalno planinsko društvo Koper. »Zahvaljujem se prav vsem in vsakemu posebej, ki nam je pri tej akciji pomagal, prav



Vojkova koča ima že novo preobleko, v teh dneh potekajo še zadnja dela v kuhinji, sobah in sanitarijah.

tako vsem izvajalcem za delo in tudi potrpežljivost pri plačilih,« je še dodala. V prenovi so prizadevni člani društva vložili nešteto ur svojega prostovoljnega dela.

Prenova je obsegala nov toplotni ovoj objekta, zamenjavo strešne kritine in stavbnega pohištva, ureditev ogrevanja s toplotno črpalko zrak-voda in prenovi kuhinje ter spalnega dela in sanitarij. Koča je po prenovi energijsko veliko bolj varčna, urejeno je tudi prezračevanje z rekuperacijo toplote.

Neva Šemrov je pojasnila, da koča že en mesec ogrevajo in so zelo zadovoljni s toplotno učinkovitostjo in prezračevanjem. Zbrano imajo že vso dokumentacijo, potrebno za vlogo za uporabno dovoljenje. Ko ga bodo imeli v rokah, bodo lahko odprli vrata prvim obiskovalcem, seveda pa bo ostalo še nekaj odprtih del in načrtov, tako da društvu tudi v prihodnjem letu ne bo manjkalo izzivov.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv PD Postojna.

Zbor Bratislavski dečki napolnil Štefanovo cerkev

Turistično društvo Postojna je znova razveselilo ljubitelje vrhunskih glasbenih koncertov. Osmega oktobra je skupaj s Turistično zvezo Brkini, Kras, Notranjska pripeljalo v cerkev sv. Štefana v Postojni v goste Pevski zbor dečkov iz Bratislave.

Dečki pevski zbor iz Bratislave je del slovaške umetniške scene od leta 1982. Prvotno je bil zasnovan kot fantovski filharmonični zbor, sestavljen iz sopranov in altov. Skupina je nastopala v oratorijih in kantatah in postopoma gradila svoj repertoar. S pomočjo ustanoviteljice, tudi zdajšnje dirigentke **Magdaléne Rovňákové** je postal samostojni ansambel in fantje, katerih glasovi so se spremenili, so se vrnili kot tenoristi in basisti. Danes je skupina del zasebne glasbene šole s približno 80 učenci, starimi od 7 do 28 let. Koncertni ansambel šteje 45 članov, v Postojni jih je nastopilo 35.

Zbor je s petjem in repertoarjem očaral občinstvo v rodni Slovaški in po celem svetu. Njegov repertoar obsega širok izbor cerkvenih in posvetnih del – gregorijanske pesmi, renesančno glasbo, koncertne maše, priredbe ljudskih pe-



Turistično društvo Postojna je organiziralo še en vrhunski koncert, tokrat je postojnske glasbene sladokusce navdušil zbor Bratislavski dečki.

smi in dela sodobnih skladateljev. Zbor nastopa tudi v muzikalih. Posnel je že sedem zgoščenk, sodeluje z največjimi filmskimi hišami, sodeluje in zmaga na vseh pomembnejših svetovnih glasbenih tekmovanjih. V postojnski cerkvi so njegovi člani prepevali pod taktirko Magdaléne Rovňákové in zborovskega mojstra **Gabriela Rovňáka ml.**, na klavirju jih je spremljala stalna pianistka Bratislavskega deškega pevskega zbora **Dana Hajóssy**. Izvedli so 19 stilsko raznovrstnih skladb v različnih jezikih in očarali s solo petjem nadobudnih posameznikov. Ob zaključku nastopa sta si po zasluženem gromoglasnem aplavzu očaranih poslušalcev častni gost koncerta, **veleposlanik slovaške republike v Sloveniji Peter**

Zeleňák in predsednik TD Postojna **Srečko Šajn** izmenjala simbolični darili.

Naslednji dan, 9. oktobra, je zbor ponovil svoj nastop na ploščadi pred Postojnsko jamo, vendar s čisto spremenjenim programom.

Koncerte v sklopu 22. mednarodnega glasbenega festivala mladih Postojna 2023 že vseskozi finančno podpira Občina Postojna, tokrat se ji je pridružilo Veleposlaništvo Slovaške republike v Sloveniji. Zahvala gre tudi postojnski župniji za sodelovanje in prireditveni prostor.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: Valter Leban.

Varuhinje gozda in društvo Hnum na razstavi Flora

Na lepo sončno popoldne je zadnji petek v septembru obiskovalce in ustvarjalce dogodka peljala pot tradicionalno skozi Majlont, po Borojevičevi poti na Sovič k razstavi glinenih figur in predmetov z naslovom **Flora**. Inštalacija je postavljena na prvem počivališču in je še ena v vrsti tistih, ki sporočilno poudarjajo pomen primestnega gozda.

Namen projekta, ki se odvija že nekaj let zapored, je ozaveščanje o trajnostnem in sonaravnem gospodarjenju z gozdovi ter odgovornem odnosu do narave in opozarjanje na pereče probleme, ki jih prinašajo okoljske in podnebne spremembe.

Sekcija Varuhinje gozda društva Hnum, društva za vseživljenjsko učenje, deluje že od leta 2016. Nastala je kot odziv na žledolom, ki je v februarju 2014 močno prizadel naše področje. Z angažirano ustvarjalnostjo prek študijskih krožkov opozarja na pomen gozdov za turizem,

zdravje, rekreacijo, gospodarstvo, izobraževanje, umetnost ... Stalni in pridruženi člani oblikujejo glinene skulpture in jih umeščajo neposredno v naravo. Predhodno so že izvedli projekte, ki so nosili naslov po štirih starogrških elementih – ogenj, voda, zrak in zemlja, in jih tematsko povezali z aktualnimi problemi v svetu. Letošnja inštalacija nosi simbolični naslov **Flora** in ima več pomenov. Ime označuje rastlinstvo, ki dopolnjuje glinene izdelke in namiguje na rimsko boginjo cvetja in pomladi. Hkrati pa je tudi zahvala v spomin na pobudnico in gonilno silo društva Hnum, žal prezgodaj preminulo **Floro**



Rebeka Petrovčič, hčerka pokojne Flore Otoničar in zdajšnja predsednica društva HNUM, je odprla razstavo glinenih figur in predmetov z naslovom **Flora**.

Otoničar, ki je bila duša in srce projekta od samega začetka.

»S projektom želimo spomniti na sonaravno bivanje človeka z naravo, kar sama inštalacija tudi metaforično predstavlja – glinene skulpture, ki jih je ustvaril človek (iz materiala – gline, ki ga je dobil v naravi). S tem optimistično nakazujemo na to, da lahko podnebnim spremembam kljubujemo le s sodelovanjem,«

je poudarila **Rebeka Petrovčič**, predsednica društva HNUM.

V spremljajoči kulturni program so ob slovesnem odprtju poleg glasbene točke umestili še element pripovedništva in z mitom raziskovali povezanost med zgodovino, kulturo in ekologijo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

Pestro dogajanje v Notranjskem muzeju

Notranjski muzej Postojna je konec septembra z razstavo *Drobci arhitekturne zgodovine Postojna*, razdrobljena razstava na poseben način obeležil svetovni dan turizma. V začetku oktobra so predstavili knjigo *Nagelj dehteč, na steni rdeč; soboslikarstvo in črkoslikarstvo na Postojnskem in Bistriškem*, 19. oktobra pa odprli pregledno razstavo umetniških del akademskega kiparja Milenka Kočevarja.

Muzej hrani izjemno zbirko, ki je začela nastajati v začetku druge polovice prejšnjega stoletja, in delček te je v obliki razstavljenih fotografij postavljen na štirih lokacijah po mestu – pred Notranjskim muzejem, ob občinski stavbi, na Trgu padlih borcev in v parku SGLŠ. Na večjih kockastih panojih, kubusih, so predstavljene fotografije iz različnih obdobj zgodovine našega mesta. Razstavljene fotografije, poimenovane *Drobci arhitekturne zgodovine Postojna*, razdrobljena razstava, so kot nekakšne razglednice, nostalgичni pogledi na včasih že pozabljeno ali pa težko prepoznavno nekdanjo podobo našega kraja. Razstavo je postavil kustos **Tine Kaluža**, zbrane goste je na njenem odprtju pozdravil **dr. Slavko Polak**. Sledil je sprehod po mestni promenadi z lokalnim vodičem **Andrejem Rijavcem**, ki je obiskovalcem odškrnil tudi manj znane zgodbe postojnske zgodovine. Dogodek je

potekal pod pokroviteljstvom **župana Igorja Marentiča**.

V prostorih Notranjskega muzeja je bila v začetku leta postavljena na ogled razstava *Nagelj dehteč, na steni rdeč; soboslikarstvo in črkoslikarstvo na Postojnskem in Bistriškem*. Ideja za razstavo se je avtorici, **etnologinji Magdi Peršič** porodila ob praksi študentov etnologije poleti 2021, ko so konservirali in dokumentirali sobočrarske in črkoslikarske šablone, dediščino soboslikarja Miroslava Vičiča iz Majlonta. Izginjajoči obrti, ki so se ju lotevali tako mojstri kot laiki, sta zdaj predstavljeni tudi v istoimenski knjižni obliki, bogati s slikovnim gradivom. Knjigo, ki je neke vrste učbenik o izgubljenem znanju, so predstavili na prvi oktobrski četrtek. Dogodka sta se udeležila tudi predstavnik te obrti, **Damjan König iz Hruševja** in **Marjan Boštjančič** iz bistrškega konca, ki sta posodila svoje eksponate za pripravo razstave.



»Razdrobljeno razstavo« *Drobci arhitekturne zgodovine Postojna* je predstavil dr. Slavko Polak, ob njem (na levi) je avtor razstave Tine Kaluža.

19. oktobra so odprli pregledno razstavo umetniških del **akademskega kiparja Milenka Kočevarja**. Navkljub njegovim številnim razstavam, predstavitvam in projektom je to njegova prva pregledna razstava, postavljena v njegovem, nekoč domačem kraju. Na ogled bo mesec dni, spremlja jo tudi katalog, za katerega je zapis o njegovem življenju in delu prispeval njegov prijatelj, prav tako kraški umetnik **Peter Abram**.

Milenko Kočevar, sicer rojen v vasi Gorjansko na Krasu, kjer sedaj tudi živi, je svoja mladostniška leta preživel v Postojni. Generaciji, ki ga je poznala in z njim odraščala, je pustil močan pečat, kar še danes potrjujejo spomini na njegovo močno prisotnost v postojnskih ustvarjalnih krogih sedemdesetih let.

Razstava je kronološki pregled različnih del – od začetka študijskih let skozi več intervalov v naslednjih štirih desetletjih. Prikazanih je tudi več, doslej še nerazstavljenih umetnikovih risb iz zadnjih let.

Kiparski opus, ki je nastajal v različnih materialih, slogovno zaobjema vse od manjših figuralnih plastik do večjih, ekspresivnejših skulptur. Ravno zato se njegovo snovanje ne kaže le v vsebinskih in oblikovnih razsežnostih, temveč tudi v sferah raziskovanja, spoznanj in slednjič kot udejanjeno sozvočje vsega, kar lahko pojmuemo kot proces, rast in celostno ustvarjalno delo.

Besedilo: Marino Samsa in Polona Škodič; fotografija: Marino Samsa.

SPD Nikola Tesla naznanja barvito jesen

Tradicionalni nastop Srbskega prosvetnega društva Postojna je eden od vsakoletnih znanilcev prihoda jesenskega letnega časa. Nadvse aktivno društvo je sredi oktobra priredilo v Kulturnem domu Postojna kulturni večer in v goste povabilo šest kulturnih društev.

Snežani Demonjić, sproščeni moderatorki programa, se pozna, da vlogo voditeljice opravlja že prenekatere jesen. Uvodnemu plesu domače skupine je sledil nagovor **predsednika društva Miloša Demonjića**, ki se je na kratko ozrl na preteklo delo društva in pozdravil častne goste. Gostitelju in občinstvu so dobre želje in pozdrave namenili tudi **župan občine Igor Marentič**, **predsednik Zveze Srbov v Sloveniji Vladimir Kokanović** in

koprski **pravoslavni paroh Tomo Čirković**.

V glasbeno-plesnem delu so nastopili: **Makedonsko KD Sv. Ciril in Metod iz Kranja**, **Folklorna skupina KD Bloke**, **KUD Sevdah iz Ljubljane**, **KŠD Bošnjakov Biser z Jesenice**, **Društvo perojskih Črnogorcev »Peroj 1657« iz Hrvaške Istre** in **KUD Rodna gruda Dugo Selo iz Hrvaške**. Domače društvo **SPD Nikola Tesla** se je predstavilo z več društvenimi odseki. Veterani pohvalno



Prireditev je obogatila tudi Pevska skupina SPD Nikola Tesla Postojna.

vztrajajo tudi s pevsko skupino, najbolj pa je prijeten pogled na mladinsko sekcijo, saj se je še okrepila, tako da za kontinuiteto delovanja društva ni bojazni. Predstavila se je tudi Srpska dopolnilna šola Postojna, ki skrbi za ohranjanje maternega jezika med mlajšo generacijo.

Pokrovitelja prireditve sta Občina Postojna in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Vodstvo društva se je na koncu zahvalilo vsem nastopajočim skupinam z manjšimi darili in spominskimi obeležji.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

S pesmijo na pomoč poplavljenim

Zbiranju pomoči za prizadete v avgustovskih poplavih se je pridružil tudi Rotary klub Postojna-Cerknica. Sredstva, zbrana z donacijami podjetij, in izkupiček koncerta *Preplavljeni s pesmijo*, ki so ga 15. oktobra pripravili v postojnskem kulturnem domu, so namenili občini Ljubno.

Zbrane je na koncertu v polni dvorani pozdravil tudi župan omenjene občine **Franjo Naraločnik**. Spomnil je na opustošenje v Savinjski dolini in se zahvalil vsem, ki so njenim prebivalcem priskočili na pomoč. Zagotovil je, da bo denar našel pot do tistih, ki ga najbolj potrebujejo.

Predsednik Rotary kluba Boštjan Glažar je povedal, da zbrana vsota dobrodelne akcije še ni dokončno znana, zagotovo pa bo po zaključku



Dogodka se je udeležil tudi župan občine Ljubno Franjo Naraločnik, ki je predsedniku Rotary kluba Postojna-Cerknica Boštjanu Glažarju zagotovil, da bo šel zbrani denar v prave roke. Na odru so se jima pridružili voditeljica Vesna Kovač ter nastopajoči: Sergej Škofljanec - Sergio, Meta Fajdiga, Ivo Gustinčič, Jon An Herlič in Jure Počkaj.

akcije preseгла 20 tisočakov. Pomoč je Savinjskanom obljubil tudi **Iztok Čančula**, predstavnik skupine Bež čе uejdeš, ki je znana po svoji dobrodelni dejavnosti. V letošnji dobrodelni ekspediciji je že prekrila streho humanitarnega centra za sirote v brazilskem Ararasu.

Rotary klub Postojna-Cerknica sicer zadnji dve leti štipendira mlade, nadarjene glasbenike, in ti

so tokrat dobili priložnost, da se s svojim glasbenim talentom izkažejo pred občinstvom. »Od klasike do Klasike«, kot so organizatorji podnaslovili prireditev, so poslušalce popeljali pianista **Meta Fajdiga** in **Ivo Gustinčič** ter **trobentač Jon An Herlič**. Pridružila sta se jim tudi **baritonist Jure Počkaj** in **Sergej Škofljanec**.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Bleščeč koncertni večer pianistke Mete Fajdiga

Z glasnimi aplavzi in s kar dvema bisoma se je 20. septembra v dvorani Glasbene šole Postojna v organizaciji Kulturnega doma Postojna zaključil klavirski recital **Mete Fajdiga**. Izvajala je glasbo dveh velikanov klasične glasbe 19. stoletja – **Frédérica Chopina** in **Modesta Musorgskega**. Mojstrica klavirske igre in tehnične odličnosti je interpretacijo skladb nadgradila s svojim značilnim, impresivnim in polno zvenečim klavirskim zvokom.

Meta Fajdiga, profesorica klavirja, ki poučuje tudi na Glasbeni šoli Postojna, se je nedavno preselila v naš kraj. Študij klavirja je najprej zaključila na Akademiji za glasbo v Ljubljani, v razredu red. prof. Tatjane Ognjanovič, nato pa še na Visoki šoli za umetnost v Zürichu pri priznanem pianistu in pedagogu Konstantinu Scherbakovu.



Meta Fajdiga je za svoj klavirski recital v Postojni izbrala glasbo **Frédérica Chopina** in **Modesta Musorgskega**.

Leta 2016 je postala solistka fundacije Orpheum Stiftung, ki mlade glasbenike povezuje z mednarodno priznanimi umetniki in orkestri ter jim tako pomaga k mednarodno večjemu umetniškemu uveljavljanju. Za seboj ima vrsto koncertov po

Sloveniji in Evropi s priznanimi orkestri in dirigenti. S simfoničnim orkestrom Akademije za glasbo Ljubljana je dvakrat izvedla Lisztov Totentanz, za kar je prejela Prešernovo nagrado Akademije za glasbo. Meta Fajdiga je večkratna zmagovalka državnega tekmovanja TEMSIG in drugih mednarodnih evropskih tekmovanj ter prejemnica uglednih mednarodnih nagrad. Leta 2011 je prejela štipendijo Yamaha Music Foundation of Europe in postala dobitnica posebne nagrade na mednarodnem tekmovanju Euroregione 2011 v Vidmu.

Naj spomnimo, da je lani junija s simfoniki RTV Ljubljana odmevno koncertirala v Cankarjevem domu v Ljubljani z izvedbo prvega Brahmsovega klavirskega koncerta, za tem pa še decembra na istem odru na managerskem koncertu izvajala klavirska koncerta Beethovna in Schumanna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Edvard Popit.

Beti Bricelj v Kölnu

Dober mesec dni so sredi nemškega Kölna obiskovalci v Galerie r8m lahko občudovali samostojno slikarsko razstavo naše umetnice – Postojnčanke **Beti Bricelj**. Razstava, poimenovana **Squarerism**, je že ob odprtju imela velik odmev.

»Kvadrat v umetnosti – lahko si mislimo, da je ta osnovna geometrijska oblika že izpeta, pa je ravno nasprotno! Odpira namreč neskončne možnosti,« pravi **Beti Bricelj**, ko pojasnjuje pomen naslova **Squarerism**. Zanj je

kvadrat odločilen element njenega dela in iz te teme uspe potegniti še veliko nepričakovanih in nevidenih kompozicijskih učinkov. Njen pristop odlikuje igriva doslednost, ki skupaj z natančno izvedbo vodi do impresivnega dela. Galerija r8m je s ponosom predstavila Betino prvo samostojno razstavo v Nemčiji.

Konec septembra pa je svoje delo skupinsko razstavljala v enem najpomembnejših in najelitnejših kulturnih likovnih hramov sodobne umetnosti, v prestižnem Muzeju Vasarely v Budimpešti na Madžarskem.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Galerie r8m



Squarerism je bila prva samostojna razstava **Beti Bricelj** v Nemčiji.

Ščukinih trideset skozi slikovni zapis

Kulturno umetniško društvo Planina, v katerem že tri desetletja vidno deluje tudi Gledališka skupina Ščuka, je letos spomladi praznovalo svojo obletnico v velikem slogu. Na prvo oktobrsko nedeljo so njegovi člani v postojnskem kulturnem domu pospremili na pot še razstavo fotografij, ki nizajo bogato zgodovino društva. Na ogled bo do konca novembra.

Spomladi smo se tudi v Postojnskem prepihu »sprehodili« po 30-letni poti Kulturnega umetniškega društva Planina in obudili spomin na 23 gledaliških produkcij v izvedbi Gledališke skupine Ščuka. Število članov skupine se je skozi leta spreminjalo; vseh, ki so kdaj koli sodelovali pri Ščuki, je več kot 50.

Na razstavljenih fotografijah so prikazani mnogi utrinki in številne zanimive prigode iz predstav, ki so se

odvrtele tako na domačem odru kot na gostovanjih. Sicer pa je bil za nastopanje glavni vedno njihov domači hram, Kulturni dom Planina. Ta je sprejel že veliko število najrazličnejših nastopov in (resda v preteklosti bolj) številčno občinstvo, ki ni nikoli skoparilo z aplavzom in besedo spodbude.

Gledališka skupina Ščuka name-rava izdati v bližnji prihodnosti še jubilejno brošuro, pričujočo raz-



Razstavljenе fotografije vodijo obiskovalce Kulturnega doma Postojna po zgodovini Gledališke skupine Ščuka.

stavo pa bodo postavili na ogled še kje drugje. In velja, kot pravijo: »Še naprej nas žene dobra družba, uživanje na odru, ustvarjanje nečesa novega in zavedanje, da smo na koncu naredili nekaj veselega in na

sploh dobrega, da smo kulturnemu življenju in ljudem v tem obdobju pridali mnoge gledališke vsebine.«

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Silvo Čuk.

Bogat nabor prireditev, dogodkov in razstav v knjižnici

Knjižnica Bena Zupančiča Postojna svoje obiskovalce tudi to jesen razvaja z zanimivimi razstavami in predstavitvami knjig.

Minuli mesec je bila na ogled razstava starih motociklov tovarne Tomos, sicer neobičajna in zato prava atrakcija. Pobudnik razstave je bil **Oldtimer club Postojna**. Njegovi člani so posodili in za predstavitev namensko izbrali motocikle domačega proizvajalca Tomos, ki je bil sinonim za kakovost in brezčasni dizajn. Še danes vzbujajo ta vozila v nas nostalgijo in nam priključijo spomine na dobre stare čase. Dodana vrednost razstavljenih motorjev pa so bile z njimi povezane zgodbe, ki so jih lastniki motociklov – **Ferdinand Premrl, Iztok Bekš in Vinko Doles** – delili z obiskovalci razstave v spremnih besedilih.

V okviru Tedna kulturne dediščine 2023 so člani **Kluba upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka** pripravili v knjižnici razstavo z naslovom *Ujeto v objektiv*. Na njej so bili predstavljeni starejši fotoaparati, fotografska oprema in načini razvijanja fotografij, ki jih danes ni več. Razstavljeni so bili fotografije in albumi iz obdobja, ko je bil obisk fotogra-

fa še pomemben družinski dogodek, tako rekoč praznik, fotografije v albumih pa so bile shranjene v spomin za vse čase in generacije.

Dragoceno je tudi znanje o fotografiji, ki ga je **Jože Podboj, grafični inženir in ljubiteljski fotograf**, delil z obiskovalci na odprtju razstave in kasneje v obliki javnega vodenja. Zaradi vse hitrejšega razvoja tehnologije pa tako izginjajo danes že redke in dragocene obrti, poklici in znanja, ki so našim prednikom zagotavljali vsakdanji kruh, pomenili vez z okoljem in so ustvarjali skupnosti. Tega pa vendar, kot je poudaril Podboj, ne moremo reči za **družino Zirmann**, saj je zaslužna za to, da smo Postojnčani med prvimi slovenskimi mesti dobili fotografski atelje in začeli fotografijo, sočasno z razvojem turizma, tudi tržiti. Foto Atelje (Zirman - Murovec) bo letos praznoval 100. obletnico delovanja in 80-letno tradicijo delovanja na isti lokaciji. Tako je za razstavo tudi posodil lep nabor fotografske opreme.

Naj omenimo še literarni večer z **Borisom Kobalom in Davorinom**



Z avtorjem knjige **OSTI JAREJ – Zgodbe iz Majlonta Romanom Milavcem** se je pogovarjala njegova žena, prof. Vlasta Milavec.

Lenkom, na katerem sta predstavila biografijo Borisa Kobala. Kobal je omenil tudi nepozabna poletja, ki jih je kot otrok preživel v Rakitniku. Ob koncu prireditve je David Nikolič vse udeležence prireditve povabil v svojo Restavracijo in picerijo Čuk na bogato zakusko, za kar se mu vsi zahvaljujejo.

Drugi oktobrski literarni večer je bil namenjen predstavitvi knjig **Lenar-ta Zajca** Odred in Pošast. Ob ljubezenski zgodbi govori prva o uporništvu, druga (nadaljevanje prve) pa o tovarištvu, kolaboraciji in izdajalstvu. Bralca spodbuja k premisleku o ozadju in razlogih, ki so vplivali na takšne odločitve posameznikov.

Značaj domačinov, ki so s svojim načinom življenja v povezavi z nek-daj aktualnim dogajanjem neizbri-

sno zaznamovali naš kraj, smo lahko začutili ob predstavitvi knjige **OSTI JAREJ – Zgodbe iz Majlonta**. V njej so zbrane kratke zgodbe, ki jih je avtor knjige, domačin **Roman Milavec**, v postojnskem narečju začel objavljati v obdobju koronavirusa na Facebooku, govorijo pa seveda o Majlontu in Majlontarih. Njen založnik je Društvo upokojencev (DU) Postojna, predstavljena pa je bila 20. oktobra. Knjiga je opremljena tudi z Romanovimi likovnimi deli, reprodukcijami, ki bodo v knjižnici posebej na ogled do 20. novembra. Dogodek je popestrila glasbena točka **vokalne skupine Brkinci, DU Postojna**.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.



MLADA članska ekipa PVC Nagode Postojna se pogumno zoperstavlja izkušenejšim nasprotnikom.

KOŠARKA

Člani ekipe PVC Nagode Postojna so v novo sezono krenili z zelo mlado ekipo in se pogumno zoperstavljajo močnejšim in predvsem izkušenejšim nasprotnikom.

Uvodni tekmi so Postojnčani odigrali v domači dvorani. Na prvi je bila za dve točki boljša Ljubljana (69:71), na drugi pa Hidria, ki je prav tako slavila z dvema točkama razlike (75:77). Prvo zmago v tej sezoni so si varovanci **Radovana Petrovića** priigrali v Ajdovščini, kjer so slavili z rezultatom 71:75. Sledila je še domača tekma proti Kopru, na kateri so Postojnčani presenetili z zmago (91:69). S tekmovalcem v pokalu Spar pa so postojnski košarkarji zaključili že v uvodnem krogu, saj jih je premagala Hidria. Vodstvo in trener uresničujejo napovedi in ponujajo veliko priložnosti mladim domačim igralcem, ki tvorijo jedro članske ekipe. V nadaljevanju bo imela postojnska ekipa priložnost nadaljevati svoj zmagoviti niz, saj prihajajo tekme, ki so vsaj na papirju nekoliko lažje. Najprej bodo 28. oktobra gostovali v Ljubljani pri Globusu, ki je letos iz 2. prišel v 3. skl, nato 11. novembra ob 19. uri sledi domača tekma proti ekipi iz Tolmina. Teden dni kasneje bo dvoboj dveh najmlajših ekip v ligi, saj Postojnčani gostujejo v mali dvorani v Stožicah pri ekipi Cedevita Olimpija mladi. Predzadnji mesec v letu bo postojnska ekipa zaključila z domačo tekmo; ta bo 25. novembra v Šolskem centru Postojna, igrali pa bodo proti ekipi iz Logatca.

Fantje U-20 bodo tudi v letošnji sezoni igrali v 2.skl. **Fantje U-18** so se »sprehodili« skozi kvalifikacije, saj so na petih tekmah zabeležili prav toliko zmag, impresiven pa je podatek, da so na teh petih tekmah dosegali v povprečju kar 129 točk na tekmo. V letošnji sezoni bodo zagotovo kandidati za najvišja mesta. **Fantje U-16** so se kljub lanskemu uspehu na zaključnem turnirju morali v 1.skl prebiti skozi kvalifikacije, kar jim je uspelo, v svoji skupini pa so že zabeležili dve zmagi. Naj opozorimo na še en lep dosežek: član KD Postojna **Enej Gerželj Čebren** je s slovensko reprezentanco 3x3 do 17 let na evropskem prvenstvu osvojil 6. mesto.

Orli so novo sezono začeli z eno zmago in dvema porazoma.

Članska ekipa Orlov, ki nastopa v 4.skl, bo poskušala izboljšati uvrstitev iz lanske sezone, ko je izpadla v četrtfinalu. V uvodnem krogu nove sezone je gostila Podbočje. Postojnčani so v domači dvorani zanesljivo slavili (77:55). Sledilo je gostovanje v Dornberku pri ekipi Kras, kjer so Orli v zaključku tekme morali priznati premoč domačinov (71:67). Še eno domačo tekmo so odigrali proti ekipi Krvavca in izgubili (54:68). V pokalu Spar so postojnski košarkarji naleteli na premočnega nasprotnika iz Nove Gorice ter tako zaključili s tem tekmovalcem. Po prvih krogih je razvidno, da so Orli v letošnji sezoni sestavili bolj konkurenčno ekipo in bodo v igri za višja mesta kot v lanski sezoni.

Fantje U18 se skozi kvalifikacije niso uspeli prebiti dlje od prvega kroga in bodo tako sezono začeli v 2.skl. **Fantje U16** so si skozi kvalifikacije priigrali nastop v 1.b skl, kjer pa bodo med kandidati za visoka mesta in preboj v 1.a skl. V uvodnih dveh krogih so zabeležili dve zmagi.

Pravi praznik postojnske košarke pa je potekal 4. oktobra v dvorani Šolskega centra Postojna. V kvalifikacijah za 1.skl U16 sta se pomerili ekipi Perfect Move Postojna in Orli. V sijajnem vzdušju pred polno dvorano sta ekipi prikazali odlično igro in borbenost vse do konca, tekmo pa so z rezultatom 76:68 dobili igralci Perfect Move Postojna.

Besedilo: Boštjan Blaško; fotografija: arhiv KD Postojna.

KARATE

V tem mesecu so se tekmovalci in tekmovalke Karate kluba Mawashi Postojna z dveh tekmovalcev vrnili s prgiščem medalj in dobrimi rezultati tako v katah kot v borbah.

Najprej so nastopili na mednarodnem karate turnirju na Reki (v Hrvaški), kjer je sodelovalo kar 1228 tekmovalcev iz 21 držav. Med peterico iz postojnskega kluba sta bila najbolj uspešna **Maša Magaj-**

na (osvojila je tretje mesto v borbah U 21 – 50 kg) in **Aljoša Šabec** (sedmo mesto v borbah dečki U 12 – 39 kg); **Aleksander Kukovič**, **Lara Djaković** in **Lana Bešić** so končali v predtekmovanju.

Tudi na tretji tekmi pokalnega tekmovanja v Ljutomeru je KK Mawashi nastopil z enajstimi, predvsem mlajšimi tekmovalci in tekmovalkami. Druga mesta so osvojili **Sofija Ostanek**, **Aleksander Kukovič** in **Aljoša Šabec**, tretji pa **Iva Stanković** in **Livija Smrdel**.

Mednarodnega karate tekmovanja Maribor Open 2023 so se sredi tega meseca z velikim uspehom udeležili tudi tekmovalci Karate kluba Shotokan Postojna.

S štirimi zlatimi in tremi bronastimi medaljami je postojnski klub (med 63 klubi) zasedel visoko osmo mesto. Prva mesta so v svojih kategorijah osvojili **Sara Mišić** (kate in borbe), **Kiara Junuzović** in **Elma Lišinović**, tretja pa **Ivana Savković**, **Lejla Lišinović** in **Luka Jovanović**.

KEGLJANJE

Na prvi konec tedna v tem mesecu so se končali letošnji mednarodni klubski pokali, na katerih sta po svojih trenutnih zmoglostih nastopali tudi ženska in moška zasedba Kegljaškega kluba Proteus Postojna. Svetovni pokal je potekal v Apatinu (v Srbiji), kjer slovenski ekipi nista blesteli; v Brčkem so na Evropi pokalu igrali podprvaki posameznih držav, med njimi tudi kegljavke Proteusa.

Postojnčanke so bile do zadnjega v igri za polfinale, saj jih je od njega ločilo le 6 kegljev. Na koncu so pristale na nevhvaležnem 5. mestu, a jim to vseeno prinaša uvrstitev v žreb za Ligo prvakov; na njej bo Slovenija imela štiri predstavnike. Kegljači Proteusa so nastopili v pokalu NBC, na zahtevnem kegljišču v Slavonskem Brodu (v Hrvaški), in na koncu zasedli solidno osmo mesto, kar je lep mednarodni uspeh.

V septembru so se začela ob ekipnem državnem prvenstvu tudi vsa ligaška tekmovanja v sezoni 2023/24, ki spadajo pod okrilje Kegljaške zveze Slovenija. V 1. A slovenski kegljaški ligi med desetimi ekipami nastopata že vrsto let zelo uspešno tudi moška in ženska zasedba KK Proteus Postojna.

Doslej so odigrali tri prvenstvene kroge: kegljači so v gosteh premagali Gorico s 6 : 2, doma Taborsko jamo s 7 : 1 in v gosteh klonili proti ekipi Pergola hiše s 3 : 5. Kegljavke so prav tako dvakrat slavile – pri sosedih v Pivki s 6 : 2 in doma proti Taborski jami s 7 : 1 ter izgubile v Celju z 2 : 6.

Brane Fatur



Jasna Šebjanič Pupis je osvojila naslov balkanske prvakinja posamično in v paru.

NAMIZNI TENIS

Najboljša postojnska igralka namiznega tenisa Jasna Šebjanič Pupis, sicer veteranka, je ponovno dosegla lep mednarodni uspeh. Na balkanskem prvenstvu veteranov se je okitila kar z dvema zlatima medaljama.

Dvodnevno prvenstvo je potekalo v prvi polovici oktobra v Ilijašu pri Sarajevu (BIH) in privabilo številne igralce in igralko v starosti nad 60 let. Tekmovanja se je udeležila tudi 7-članska selekcija Slovenije in dosegla devet visokih uvrstitev. Največ veljata naslova balkanske prvakinja, tako posamezno kot v paru. **Jasna Šebjanič Pupis** je v posamični konkurenci v polfinalu po ogorčenem boju s 3 : 2 najprej ugnala hrvaško igralko, v finalnem obračunu pa še veliko mlajšo bosansko nasprotnico. V igri parov je nato s svojo stalno igralno partnerko Dragico Lapanja iz Kranja suvereno osvojila še drugo zlato odličje, kar vsekakor predstavlja velik uspeh za slovenski veteranski šport, ki je pogosto zapostavljen.

FUTSAL

V Postojni tudi v sezoni 2023/24 ne bo članskih nogometnih tekem. Čeprav se mesto ponaša z dvema kakovostnima nogometnima igriščema, nima kluba. Postojnčani pa že nekaj sezon igrajo futsal v 2. slovenski futsal ligi.

V ligi nastopa sedem ekip, med njimi je NK Proteus Postojna. V prvem krogu so bili Postojnčani prosti, v drugem pa so 13. oktobra gostili ekipo iz Ajdovščine in po enakovre-

dni igri in vodstvu (4 : 3) na koncu izgubili (4 : 7). Za domačine sta bila po dvakrat uspešna **Vojislav Ješić** in **Eldin Skopljak**. Naslednja domača tekma bo v športni dvorani ŠC Postojna v petek, 27. oktobra, ko prihaja v goste KMN Miklavž.

Postojnski klub ima tudi selekcijo mladih igralcev, dečkov oziroma selekcijo U-13, ki jo 12. decembra v domači dvorani čaka celodnevni futsal turnir z nastopom številnih ekip.

BALINANJE

Zadnje dni v septembru je v Zeleni balinarski dvorani in na zunanjem balinišču BK Postojna v organizaciji DU Postojna potekalo dvodnevno državno prvenstvo ZDUS-a (Zveze društev upokojencev Slovenije) v balinanju za ženske in moške ekipe. Postojnska moška ekipa je osvojila prvo mesto, ženska pa šesto.

V obeh konkurencah je nastopilo po 14 ekip, med njimi seveda postojnski. V moški konkurenci je ekipa gostiteljev dosegla lep, a pričakovan uspeh z osvojitvijo prvega mesta. V odločilni tekmi je z 8 : 5 premagala Škofjo Loko. Barve DU Postojna so zastopali: **Milan Klančar, Ante Bašić, Darko Grlica, Dušan Jurca in Adam Dekanj**. Slednji je bil kljub 80 letom najboljši domačin. Končna razvrstitev je: Postojna, Škofja Loka, Dobrovo, Kočevje, Hoče, Polzela, Trbovlje ...

Pri ženskah je prvo mesto osvojila ekipa Idrije, saj je v finalnem obračunu z 11 : 2 ugnala Mežico, za tretje mesto so Hoče z 8 : 2 pre-



Moška balinarska ekipa DU Postojna se je veselila naslova državnih prvakov.

magale Šoštanj. Postojnčanke v postavi **Meri Uhelj, Pavla Muhič, Smilja Koren, Ana Debevec in Nevenka Glažar** niso posegle po vidni uvrstitvi in so končale na šestem mestu. Vrstni red je naslednji: Idrija, Mežica, Hoče, Šoštanj, Straža, Postojna, Koper - center, Ormož ... Za brezhibno organizacijo je najbolj poskrbel športna komisija DU Postojna, najzaslužnejša zanjo sta predvsem **Meri Uhelj** in **Željko Maček**. Pohvalil jo je tudi delegat ZDUS-a Franc Derganc.

Na prvi konec tedna v oktobru se je zaključil jesenski del državnega ekipnega prvenstva v naši najkakovostnejši ženski balinarski ligi.

V njej nastopa osem ekip, med njimi tudi **BK Postojna**. Po šestih odigranih krogih je jesenski prvak Krim (Ljubljana), drugi je Hrast (Kobjeglav) – oba sta zbrala po 10 točk, tretje so z 8 točkami Postojnčanke.

V ligaškem tekmovanju so zabeležile štiri zmage in izgubile proti vodilnima ekipama. Nadaljevanje prvenstva bo 4. maja prihodnje leto, ko v Postojni gostuje Bistrica pri Trziču. Postojnčanke imajo v nadaljevanju lepo priložnost, da se borijo za naslov podprvakinja, saj so Ljubljankanke trenutno premočne.

V Pivki je ta mesec potekalo žensko člansko državno prvenstvo za dvojice; na njem so se izkazale tudi Postojnčanke.

Dvojica **Mia Žigman – Eneja Primc Ozbič** je v finalnem obračunu tesno s 6 : 7 izgubila proti domači

Pivki in osvojila naslov podprvakinja. V tekmi za tretje mesto pa je postojnski par **Rebecca Martulaš – Aneta Fidel** z 2 : 13 klonil proti dvojici Podskale (Vipava) in osvojil četrto mesto.

Ženski balinarski klub Postojna je konec septembra nastopil na ključnem turnirju regionalne lige (WABL) v Beogradu. Nastopila je četverica najboljših ekip s področja nekdanje države – poleg postojnske še Novi Beograd (organizator turnirja), Krim Ljubljana in Pula (aktualne evropske prvakinja).

Postojnčanke so si pravico do nastopa priborile na polfinalnem turnirju v Ljubljani. Žal so že na prvi tekmi naleteli na odlično ekipo iz Pulja, ki je slavila z 12 : 8 in kasneje osvojila prvo mesto. Postojnčanke so pristale na četrtem, a so se iz Srbije vrnila polna doživetij, novih izkušenj in z ugotovitvijo, da se lahko kosajo tudi z najboljšimi evropskimi ekipami.

Balinarji BK Postojna – **Dejan Koren, Jure Fabjan in Valter Gec Oprešnik**, so v začetku tega meseca nastopili na mednarodnem turnirju trojk v Meljnah blizu Boke Kotorske.

Omenjeni klub je letošnji državni prvak Črne gore, zanj pa je kot posojeni igralec nastopal tudi Postojnčan **Dejan Koren**. Uvrstitev na turnirju, na katerem so igrale nekatere ekipe s področja bivše države, ni bila prioriteta, pač pa je ob doseženem naslovu le lepa gesta postojnskega kluba.

Športno stran je pripravil Brane Fatur.

Štirinajstič »na kolo za dober namen«

Zadnjo septembrsko soboto je Kulturno in športno društvo Mušketirji v lepem sončnem vremenu izpeljalo že štirinajsto dobrodelno kolesarjenje Na kolo grem za dober namen. Tokrat so prostovoljne prispevke sodelujočih namenili prizadetim v poplavih.

Že dopoldan so se na kolesarskem dogodku zbrali pri Elektro trgovini Grže in se podali na krožno progo v okolici Postojne. Daljša, 18-kilometrsko proga je bila namenjena starejšim in bolj izkušenim kolesarjem, krajša, 10-kilometrsko pa družinam z mlajšimi otroki; potekala je po novi kolesarski stezi med Zalogom in Grobiščami. Daljšo progo so nekateri najbolj vztrajni in dobro ogreti kolesarji prevozili kar štirikrat, kar je

dobrih 70 km. Vsi udeleženci so ob prihodu v cilj prejeli simbolično darilo, najmlajši tudi posebno pohvalo. Ta kolesarski dogodek že vrsto let podpira Občina Postojna. Tokrat je bil v vlogi tekmovalca tudi **podžupan Andrej Berginc**, ki ima veliko izkušenj pri organizaciji kolesarskih dirk in je eden najbolj zaslužnih, da kolesarska dirka Po Sloveniji z vrhunskimi kolesarji poteka tudi po naši občini. **Predsednik**



Mušketirji so že štirinajstič kolesarili za dober namen. Tokrat so prispevke sodelujočih namenili prizadetim v poplavih.

KŠD Mušketirji Marko Ileršič je bil ob zaključku in prijetnem druženju zadovoljen z aktivnostmi v letošnjem letu; za prihodnje je na-

povedal še več kolesarskih akcij.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: arhiv KŠD Mušketirji.

PISMA BRALCEV

Postojnski ribiči prvaki članske in mladinske lige Primorske

Tekmovalna sezona 2023 se je za primorske ribiče zaključila 24. septembra na jezeru Mola v Ilirski Bistrici s podelitvijo medalj in pokalov najboljšim v Ligi Primorske in Pokalu Primorske. Postojnčani smo ekipno v mladinski in članski konkurenci osvojili prvo mesto ter dobili prvaka Primorske v mladinski konkurenci - Tomaža Sušo in članski konkurenci - Jerneja Milharčiča. Med prvih šest posameznikov se je uvrstilo kar 5 članov RD Postojna.

V ligi Primorske smo imeli v letošnjem letu sedem tekmovalj v lovu rib s plovcem. Udeležili so se jih člani in mladinci iz ribiških druženj (RD) Bistrica, Soča, Renče, Ajdovščina in Postojna. RD Bistrica in RD Renče sta gostili po dve tekmovalji, RD Postojna pa tri. Štiriindvajsetega septembra je potekal še Pokal Primorske, v katerem člani združijo moči z



Postojnski ribiči so bili tudi v letošnji sezoni nepremagljivi.

mladinci. Tudi na tem tekmovalju smo osvojili prvo mesto.

Ribiška družina Postojna

Rotarijada

V soboto, 30. septembra, je v Šmihelu pod Nanosom zblestel poseben dogodek – srečanje Rotarjeve družine. Ta nepozaben dan je združil vse generacije družine Rotar, od vnukov in pravnukov do ded-

kov, babic, očetov, mater, sester, bratov, bratrancev, sestričen in še več. Namen tega izjemnega druženja je bil okrepiti vezi med člani družine in ohraniti dragocene družinske vrednote.

Dogodek je potekal v prostorih krajevne skupnosti Šmihel pod Na-

nosom. Rotarjevi so s svojo predanostjo in ljubeznijo do družine pripravili nepozaben dan, napolnjen s smehom, toplino in edinstvenimi trenutki in obogaten z glasbenimi nastopi ter kulturnim programom. Družina Rotarjevih je s svojo strastjo do ohranjanja družinskih vezi postregla s čudovitim vzorcem,

kako skozi skupne izkušnje graditi trdne povezave v družini.

Erik Kranjc

(Opomba uredništva: vabimo k branju rubrike Ohranjene podo-be, v kateri listamo po foto albumu družine Rotar.)



Družinsko srečanje je povezala več kot 130 članov rodu Rotar.



PARTICIPATIVNI PRORAČUN

Občane in občanke Občine Postojna vabimo, da v času **od 19. 10. 2023 do 29. 10. 2023** oddajo svoj glas za projektne predloge, zbrane v okviru javnega poziva »Moja občina«:

- na spletni strani Občine Postojna www.postojna.si,
- na sedežu Občine Postojna v času uradnih ur ali na sedežu krajevnih skupnosti, kjer bo nudena pomoč pri vnosu glasov v spletno aplikacijo.



OBMOČJE PRESTRANEK

- Prva šolska »vodna« učna pot ob reki Pivki v kraju Prestranek (od pump tracka do studenčka)
- Snemanje in predvajanje dokumentarnega filma o vplivih vojaškega vadbišča Poček na okoliško prebivalstvo
- Prenova in obnova prostorov v kulturnem domu Orehek za potrebe druženja mladih
- Predstavitvene table v Slavini
- Ureditev prireditvenega in skupnega prostora v vasi Koče

OBMOČJE POSTOJNA

- Asfaltiranje makadamskega parkirišča in zaris talnih oznak - ulica Luka Čeč
- Zamenjava semaforja v dvorani ŠC v Postojni
- Razsvetljava igrišča za košarko v Založu
- Drevesa za prihodnost - Zasaditev manjkajočih dreves v Gregorčičevem drevoredu Postojna
- Knjižnica reči - izposojevalnica različnih uporabnih predmetov
- Nakup instrumenta - koncertnih zvonov za Postojnsko godbo - 1808
- Ureditev košarkarskega igrišča na Rožni ulici
- Osveščanje in preventiva na področju zdravja - predavanja in delavnice
- Za pokopališča brez plastike
- Boljši smetnjaki za čistejšo Postojno
- Urbane mize za namizni tenis na prostem

OBMOČJE HRUŠEVJE

- Vaški vodni viri v KS Hruševje nekoč in danes
- Izgradnja stranišča na igrišču v Goričah
- Ureditev medvojne utrdbe v Hruševju za turistične ogleda
- Sanacija dostopne poti do igrišča v Velikem Otoku
- Ureditev okolice obrežja ob potoku Nanoščica v Malem Otoku
- Nabava gasilskih miz in klopi (10 kompletov), nabava plinskega žara
- Menjava ograje in obnova odra na igrišču na Velikem Ubelskem
- Ureditev okolice štirne in oglasne deske na Velikih Brdih

OBMOČJE PLANINA IN STUDENO

- Parkirišče za pohodnike na Planinsko goro
- Avtobusna čakalnica pred podružnično šolo Planina
- Zunanja obnova dveh vodnjakov in korita (ob vodnjaku) v vasi Zagon
- Pumptrack v Planini na bolj primerni lokaciji
- Gledališka štiriperesna deteljica za otroke
- Samozaporna pipa - pitnik za zunanjo uporabo pri avtobusni postaji Lohača
- Protivetrna zaščita pri mrliški vežici v Studnem
- Ureditev igrišča v Predjami



**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBЛИŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- izkop in priprava groba, priprava poslovnice vežice
- klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ekshumacija
- organizacija pogrebne svečanosti
- žalno cvetje, objava osmrtnic
- pevci, trobentač, poslovnici govor
- pogrebna oprema
- urejanje grobov

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o.
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si



ZAPOSLUJEMO

VABIMO TE V NAŠO EKIPO:

Alpod je vodilno podjetje na področju prodaje in distribucije lesenih talnih oblog v Evropi.

Z ekipo zaposlenih se zavzemamo za visoko kakovost izdelkov, njihov razvoj in neprestano izboljšanje načinov dela ob ohranjanju družbene odgovornosti podjetja. Na slovenskem trgu smo prisotni že 25 let.

Z nenehnim razvojem in iskanjem novih trgov se povečuje tudi potreba po kakovostnem kadru.

VODJA PRODAJE ZA DOMAČI TRG

Želiš prevzeti vlogo enega ključnih kadrov v prodaji? Sprejmi izziv vodenja ekipe veleprodaje in mreže lastnih maloprodajnih enot v Sloveniji.

TEHNIČNI SODELAVEC NA TERENU

Imaš rad parketarsko delo, med prijatelji veljaš za pravega mojstra, ki vedno vse popravi? Pridruži se nam pri razgibanem delu na terenu!

ADMINISTRATOR/-KA SPLETNIH STRANI

Znaš upravljati spletne strani in se zavedaš pomena spletnih platform za uspešno poslovanje? Veš, kaj pomenijo kratice CMS, HTML, SEO in UX? Pridruži se nam v marketingu!

Več na:
www.alpod.si/zaposlitev

Center trajnostne mobilnosti in POSBikes sistem

Trajnostna mobilnost - sliši se lepo, ampak kaj je to? Trajnost se meri z učinkovitostjo transportnega sistema ter vplivom sistema na okolje in podnebje. Glavni vir izpustov toplogrednih plinov v Evropski uniji je promet. Leta 2019 je promet predstavljal kar 31 % svetovnih izpustov in 24 % izpustov v Evropi. Emisije toplogrednih plinov nastalih zaradi transporta naraščajo hitreje kot v katerem koli drugem sektorju.

Zato, da bi pomagali našemu okolju in našemu planetu, moramo razmišljati o bolj trajnostnem načinu prevoza. Trajnostna mobilnost vključuje enakost pri dostopnosti, s posebnim poudarkom na ranljivějšíh skupinah prebivalstva in geografskih območjih, ki jim grozi socialna izključenost. Ena izmed rešitev za zagotavljanje trajnostne mobilnosti je sistem souporabe koles. V Postojni je to urejeno s sistemom POSBikes.

POSBikes sistem je v Postojni zaživel leta 2020. Uporabnikom je na voljo 12 postaj in 76 koles. Polovica koles je električnih. Najbolj obiskane med postajami so Pošta, TIC Postojna in Zdra-

vstveni dom. Od začetka delovanja je bilo opravljenih skoraj 12.000 izposoj, kar je odličen rezultat. A v Postojni stremimo k še boljšemu rezultatu, zato smo v aprilu 2023 v prostorih bivšega TIC-a odprli Center Trajnostne Mobilnosti. S tem korakom želi Občina še dodatno spodbujati alternativne oblike mobilnosti.

V Centru trajnostne mobilnosti, ki spodbuja občane in obiskovalce Postojne, da se namesto z avtomobilom naokoli premikajo s kolesi, avtobusi in vlaki, lahko:

- ▮ dobite informacije ter se prijavite v POSBikes sistem
- ▮ svoja kolesa in električne skiroje servisirate po ugodni ceni in se tako varno peljete po mestu
- ▮ nakupite osnovno kolesarsko



opremo, ki jo potrebujete za svoje kolo

- ▮ pridobite informacije o avtobusnih in železniških povezavah ter kolesarskih poteh v okolici Postojne
- ▮ strokovne rešitve na področju trajnostne mobilnosti za javni in zasebni sektor

Ostale dejavnosti, ki se izvajajo v Centru trajnostne mobilnosti so še:

- ▮ promocija varne vožnje in traj-

nostne mobilnosti na dogodkih v Postojni

- ▮ izvajanje delavnic o trajnostni mobilnosti za osnovne in srednje šole
- ▮ organizacija Evropskega tedna mobilnosti v Postojni

Dobrodošli v Center Trajnostne Mobilnosti na Tržaški cesti 59a v Postojni. Skupaj bomo poskrbeli za bolj čisto, mirno in trajnostno prihodnost!

Poziv članom Kluba brigadirjev

Brigadirke in brigadirji!

Tekom poletja smo ustanovili Klub brigadirjev in brigadirjev občin Postojna in Pivka. Obveščamo vas, da Klub deluje v pritličju zgradbe na Ulici 1.maja 2b v Postojni, in sicer vsako sredo od 10. do 12. ure. V klubskih prostorih deluje tudi Knjižnica, posvečena tematiki druge svetovne vojne.

Zaradi varstva osebnih podatkov (pri brigadirkah pa tudi zaradi sprememb priimkov) nimamo podatkov o vseh udeležencih delovnih brigad, zato vas prosimo, da nam na telefona 031 385 405 ali 031 363 711 oziroma na elektronski naslov bajc2001us@yahoo.com sporočite vaše ime in priimek ter kdaj in katera akcije ste se udeležili.

Vaše podatke bomo, v skladu z zakonom, uporabili izključno za potrebe kluba.

Brigadirski zdravo!



Pomagajte pri prenovi bivalne enote za žrtve nasilja

Regijska varna hiša Kras je občanom Postojne najbližja varna hiša, kamor se lahko zatečejo ženske in otroci, ki so žrtve nasilja v družini. Nudi jim možnost umika in nastanitev na tajno in varno lokacijo, kjer najdejo zatočišče, varnost in mir, bivajo pa lahko največ eno leto.

Po zaključku se veliko žensk znajde v stiski, kako začeti samostojno življenje. Največjo skrb predstavlja iskanje ustreznega stanovanja. Za namen postopnega prehoda žensk in njihovih otrok v samostojno življenje smo naš program razširili z dodatno prehodno bivalno enoto. Tu bosta na voljo garsonjera in večje stanovanje. Za prenovu in opremo stanovanja za mame z več otroki lahko uporabimo zgolj donacijska sredstva, zato smo iskreno veseli vsake podpore. Informacije o javnem socialnovarstvenem programu Regijska varna hiša Kras lahko dobite na www.vhkras.si ali FB strani Varna hiša Kras. Dosegljivi smo na e-naslovu: vhkras@gmail.com in na telefonski številki 070 754 530.

Podatki za nakazilo donacije so:

Trr CSDJP : **SI 56 0110 0600 0061 618**, sklic: **922.010**

Namen: **Donacija za varno hišo,**



USTVARJENO ZA GOSPODE

DARILNI BONI V BRIVNICI OZBIČ

Levo spodnje 3 osmine: Brivec

Darilne bone lahko kupite v naši brivnici ali pa jih naročite preko spletnega obrazca na **brivnica-ozbic.si**.

Darilni bon

LUKAŠ DEN
BRIVNICA OZBIČ

UGODNOSTI V BRIVNICI OZBIČ

Vsi upokojeanci se lahko torek in sredo med 8. in 13. uro strižete **za le 15 €.**

Očetje pa lahko od torka do četrтка ob urejanju brade ali pričeske prejmete še 50 %** popusta na urejanje sinove pričeske.

*Velja ob predložitvi tega kupona.
**Velja le za skupne obiske.

BESIM HAJDARI S.P.
Jenkova 6
6230 Postojna
OKREPČEVALNICA
070-157-280
info@hajdari.si

OKREPČEVALNICA BH

Nudimo vam:

- DNEVNE MALICE – vsak dan nekaj okusnega
- PIZZE
- KEBAB in HAMBURGERJE
- jedi z ŽARA

Za **NAROČILO** in **DOSTAVO NA DOM** nas pokličite na št. **070/157-280**

30 let 1993 - 2023

BESIM HAJDARI S.P.
Jenkova 6
6230 Postojna
Cimi 051-231-682
info@hajdari.si

GRADBENA DEJAVNOST

Izvajamo naslednja dela:

- izdelava in urejanje fekalne in meteorne kanalizacije, drenaž ...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljala dela
- urejanje, vzdrževanja in novogradnja javnih in zasebnih poti, cest, pločnikov in ostalih površin
- asfaltiranje
- intervencijska dela
- vzdrževalna dela v stanovanjskih objektih (menjava radiatorjev - zamrznitev priključkov, razna manjša popravila...)
- slikopleskarska dela
- pregled cevi s kamero



Zdravstveni dom
dr. Franca Ambrožiča
Postojna

PREVENTIVNI OBISK PATRONAŽNE MEDICINSKE SESTRE PRI OSEBAH STAREJŠIH OD 65 LET NA DOMU

Ali ste morda seznanjeni, da ste vsi,
ki imate več kot 65 let,
upravičeni do preventivnega obiska
PATRONAŽNE MEDICINSKE SESTRE
pri vas na domu?

Namen obiska je ohranjanje zdravega načina življenja,
izboljšati kakovost vašega življenja
in preprečevati morebitne kronične zaplete.

S patronažno medicinsko sestro se boste lahko pogovorili
o vseh vprašanjih, s katerimi se srečujete v vsakdanjem življenju.
Poleg tega patronažna medicinska sestra izvede tudi
meritve vitalnih funkcij.

V kolikor želite patronažni obisk,
nas pokličite na tel. št. 05/7000 415, ali 05/7000416, 051 417 657
G mail: patronaza@zd-po.si
Od ponedeljka do petka med 7.00 -8.00 in 14.00 - 15.00 uro



Dolores Keš, mag. manag.

POSREŽNI
POSREŽNIŠKI
INKUBATOR
PERSPEKTIVA

dr. Jana Nadoh Bergoč

Naše brezplačne storitve

Individualno svetovanje, poslovna izobraževanja in
usposabljanja, podpora pri vstopu na tuje trge,
iskanje finančnih virov in podpora pri pripravi vlog,
povezovanje s podjetniki v skupnosti in izven,
povezovanje z inkubatorji po svetu.

Smo pravi korak na vaši
podjetniški poti!

info@inkubator-perspektiva.si, 031/257 222

BREZPLAČNI TEČAJI ZA DIGITALNE KOMPETENCE v novembru

Trajanje: 10 ur

Raven: osnovna in napredna

Lokaciji izvajanja: Postojna, Pivka

Vsebine: varnost, raba spleta in spletnih storitev,
ustvarjanje digitalnih vsebin in podobno.

Prijave zbiramo do 3. novembra 2023 oziroma do
zapolnitve mest.

po telefonu: 05 / 721 12 87 in
elektronski pošti:
erika.svara@lu-postojna.si

preko spleta:



Postojna



Pivka

Število mest je omejeno, zato pohitite s
prijavo. Po prijavi vam bomo poslali vabilo k
izpolnjevanju vprašalnika, s pomočjo katerega
boste lahko določili svojo trenutno raven
digitalne kompetence in se vključili v
primeren tečaj. Brezplačnega tečaja se
lahko udeležite, če ste prebivalec
Republike Slovenije in ste starejši od 30 let.

Projekt sofinancirata:



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DIGITALNO PREENOBRAZBO



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST



Moonlight Sky

Miha Petric: kitara / Jan Sever: klaviature
Janez Moder: električni bas / Žiga Kožar: bobni

Hotel Kras, 17. 11. ob 20.30

Vodnik dogajanja v občini Postojna

27. oktober

11.00 Spominska slovesnost ob dnevu spomina na mrtve

- Osrednja svečanost s kulturnim programom
- Trg padlih borcev
- Org.: Občina Postojna in ZZB NOB

19.00 Reška proga

- Premiera dokumentarnega filma scenarista Danijela Ceka in režiserja Aleksandra Kušlana
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

28. oktober

Moj Kino

15.30 Tačke na patrolji: Silni film

17.15 Troli 3

19.00 Barbie

21.00 Pet noči pri Freddyju

- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

20.00 Koncert Lumberjack in One Cupcake away

- Zaključek dobrodelnega Rocktobra
- Mladinski center Postojna
- Org.: KŠOPP

31. oktober

20.00 Z InterRailom po Evropi

- Potopisno predavanje
- Mladinski center Postojna
- Org.: MCP

1. november

11.00 Žalne koračnice

- Igranje žalostink v spomin na vse preminule občanke in občane ter člane Postojnske godbe 1808
- Pokopališče Postojna
- Org.: Postojnska godba 1808

4. november

21.00 Koncert Disdrug in Kavekanem

- Gostujeta zasedbi iz Železnikov
- Mladinski center Postojna
- Org.: MCP

5. november

10.00 Brezplačen obisk Notranjskega muzeja

- Prvo nedeljo v mesecu je vstop za občane brezplačen. Na ogled so stalna in občasna razstava ter interaktivni kotichek za otroke
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: NMP

7. november

17.00 Otvoritev igrišča za inline hokej

- Prijateljska hokejska tekma
- Igrišče za Šolskim centrom Postojna
- Org.: Občina Postojna

Vsak torek

16.00 Grafični torek

- Srečanja v sklopu muzejskega abonmaja - delavnica sitotiska na papirju
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: NMP

Vsako sredo

18.00 Umetniški dnevnik - z igro do sprostitve

- Tečaj risanja, slikanja in oblikovanja v sklopu muzejskega abonmaja v sodelovanju z Rebeko Petrovčič
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: NMP

9. november

18.00 Pot iz primeža zasvojenosti Marike in Mitje

- Pogovorni večer ob mesecu preprečevanja zasvojenosti
- Knjižnica B. Zupančiča Postojna
- Org.: Društvo Projekt Človek, Knjižnica B. Z.

10. november

17.00 Brezplačni tečaj digitalnih kompetenc

- 10-urni osnovni ali napredni tečaj, prijave do 3. 11.
- Ljudska univerza Postojna
- Org.: LUP

19.00 7. Knoblovi dnevi

- Koncert skupine Ana pupedan
- Kulturni dom Orehek
- Org.: KSD Orehek

20.00 Fejmiči: Sama sta najboljša

- Komedija Gašperja Berganta in Žana Papića, vstopnice na Eventimovih mestih
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

11. november

19.00 Koncert Komornega zbora AVE

- 3. koncert iz cikla U3NEK 2023
- Glasbena šola Postojna
- Org.: MePZ Postojna

14. november

19.30 Sanja Valentin

- Glasbena komedija v izvedbi Gledališča Koper, abonmajska predstava
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

16. november

17.00 Predstavitel knjige

- Litoželezna dediščina v zahodni, osrednji in južni Sloveniji, avtorice Simone Kermavnar
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: NMP

16. november

17.30 Vsi tako drugačni

- Otroška plesna predstava za abonma Mali medo in izven
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

21.00 Koncert

Gravedancer in Evilcult

- Nastop dveh brazilskih metal zasedb
- Mladinski center Postojna
- Org.: MCP

17. november

20.30 Moonlight Sky: Con Fusion

- Jazz koncert, predstavitev albuma
- Hotel Kras
- Org.: Jazz hram

18. november

14.00 Fenomen Bruno Gröning

- Projekcija dokumentarnega filma v treh delih, vstop prost.
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: Krog prijateljev Bruna Gröninga

19.00 Praznik jeseni

- Jubilejni koncert ob 50. obletnici Okteta Bori
- Glasbena šola Postojna
- Org.: Oktet Bori, JSKD OI Postojna

18. in 19. november

19.00 Če bo vse po sreči

- Mladinsko-komična gledališka predstava, vstop prost
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Center komedije Postojna

21. november

Blog

- Kiparska razstava
- Knjižnica B. Zupančiča Postojna
- Org.: Knjižnica B. Z.

22. november

18.00 "Bela kuga"

- Prvo srečanje muzejskega abonmaja ZA KLAPCO, predavanje dr. Ane Cergol Paradiž
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: NMP

24. november

20.00 KŠOPP-ovo brucovanje

- Zabava z Ansablom Direkt ter Pivo in čevapi
- Parkirišče pri starih vojašnicah
- Org.: KŠOPP

26. november

15.00 Regijsko tekmovanje odraslih vokalnih zasedb Primorske

- Glasbena šola Postojna
- Org.: JSKD OI Postojna

28. november

17.00 Delavnica izdelave zdravnih pripravkov

- Dopolnite svojo domačo lekarno na delavnici Zelenega abonmaja, obvezne predhodne prijave
- Notranjski muzej Postojna
- Org.: LUP

29. november

17.00 Radosti in pasti sodobne tehnologije

- Predavanje in pogovor z Miho Kramlijem
- Knjižnica B. Zupančiča Postojna
- Org.: KSD Mušketirji, Knjižnica B. Z.

20.00 Poj mi pesem

- Projekcija dokumentarnega filma o Vladu Kreslinu ob njegovem 70. rojstnem dnevu
- Kulturni dom Postojna
- Org.: Kulturni dom Postojna

30. november

18.30 Klavirski recital Danijela Breclja

- Koncert klasične glasbe
- Glasbena šola Postojna
- Org.: GŠ Postojna in KD Postojna



										AVTOR: MATEJ MISLEJ	PESEM, ARIJA, NAPEV	KRAJ PRI SEČOVLJAH	NAUK O GORAH IN GOROVJIH	KRAJ PRI IGU	LADIJSKI VIJAK	NEKDANJI AVSTRIJSKI DIRKAČ LAUDA	PREBIVALKA NAŠEGA OBALNEGA MESTA	PREBIVALEC KANADE
										KIPARSKO DELO, SPOMINSKI KAMEN								
										DELNA ALI POPOLNA OHROMELOST								
										FILM Z ITO RINO V GLAVNI VLOGI								
										ZELO MOČNA, VPLIVNA DRŽAVA								
										PREDEL, OBMOČJE						LATINSKI PREDLOG		
										KONJ ČRNE BARVE	ZLITINA ZA LOTANJE, SPAJKA					DRŽAVA V AZIJI		
	OBLAČILO, OBLEKA	ČLOVEKO-LJUB	GRŠKA MUŽA LJUBE-ZENSKEGA PESNIŠTVA	EVROPSKI VELETOK	TEREZA KESOVIVA	BREZ-BOŽNIK, BREZVVEREC	VODNI HLAPI V ZRAKU									PALEC, COLA		
							MOŠKO GIMNASTIČNO ORODJE	ZEMELJSKA OŽINA NA MALAKI								GOVORICA TATOV		
PREDLOG ZA SKLENITEV POGODBE, PONUDBA							PALICA ZA OTEPANJE SNOPOV								AŠKERČEVA PESEM SL. OPERNA PEVKA OTTA KLASINC			
DIREKTORSKI URAD												AMERIŠKI KOŠARKAR (MICHAEL) EGIPČANSKA BOGINJA PRAVICE						
POLET, ZANOS, VNEMA					NASIČEN OGLJIKO-VODIK DRŽAVA V AFRIKI					TROPSKI SADEŽ							KDOR ŽIVI NA OTOKU	SLOVENSKA PEVKA GJURIN
										PRIPRAVA ZA RISANJE								
ENOTA ZA MOČ				1. GEN. SEKRETAR OZN (TRYGVE) FR. IGRALEC (CHARLES)				VEK					DOLOČEN PRIDELEK, PRINOS					
	GESLO							DEL KOLESARSKE DIRKE					DEL ROKE					
	RIBJE JAJČECE																	
INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA			KEMIJSKI ELEMENT (At)						DRUŽBENI, SOCIALNI POLOŽAJ							KLIC, POZIV		
			HUDOBIJA						SVEŽENJ							PRIVLAČNOST		
ŽIVALSKA KOŽA, STROJENA Z DLAKO VRED						KOZAREC KELIHASTE OBLIKE					NASELJE PRI DIVAČI							
						AKTINON					DOKTOR							
OKENSKA NAVOJNICA							SLOVENSKI IGRALEC BIBIČ						FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)					
GRŠKI BOG SONCA							ZAPOVED PSU, NAJKAJ PRINESE						ODPRTA TELESNA POŠKODBA					

Vabljeni v Gostilno in pizzerijo Minutka na Ljubljanski cesti 14 v Postojni, kjer vas čakajo nove kulinarčne dobrote.

Gostilna in pizzerija Minutka podarja tri nagrade:

1. nagrada: **4-hodni meni za 2 osebi;**
2. nagrada: **3-hodni meni za 2 osebi;**
3. nagrada: **2 pizzi.**

Geslo nagradne križanke in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.prepih@postojna.si **najkasneje do 8. novembra.**

Izžrebani nagrajenci septembske križanke:

1. nagrado (vstopnica za koncert Hamo & Tribute 2 Love Iz4Kani Lajv) prejme **MARTIN LENARČIČ**, Koče 73, 6258 Prestranek;
2. nagrado (vstopnica za predstavo Fejmiči: sama sta najboljša) prejme **BARBARA BENČAN**, Vilharjeva 16, 6230 Postojna;
3. nagrado (2 vstopnici za otroško glasbeno predstavo Vsi tako drugačni) prejme **SILVA BATISTA**, Slavinije 18, 6225 Hruševje.

Nagrajenci naj za prevzem nagrade pokličejo v Kulturni dom Postojna, tel.: 031 304 878.



Iz fotoalbuma rodbine Rotarjevih iz Šmihela pod Nanosom

K tokratnemu pogledu na življenje in zanimive pripovedi, podkrepljene s starejšimi fotografijami, nas je vzpodbudilo snidenje rodbine Rotarjevih iz Šmihela pod Nanosom. Široka veja potomcev, ki izhaja iz priimka Gruden, se je odločila, da bo po dvajsetih letih ponovno organizirala srečanje družine. Tokratno organizacijo je nase prevzela nekoliko mlajša generacija. Ker se pri matični domačiji reče po domače »pri Rotarjevih«, so srečanje poimenovali kar Rotarjada. Predniki, ki so se v vas naselili pred dobrimi tristo leti, bi bili ob pogledu na okrog 130 zbranih družinskih članov ponosni.

Pred 100 leti je v Šmihelu domovalo deset družin s priimkom Gruden, danes se z njim ponašajo le še tri. Janez Gruden se je v Šmihel priselil z Vrhnike pred letom 1700, ko je zabeležen njegov prvi potomec, sin Gregor. Ni pošteno, da vedno sledimo le moškim potomcem; marsikje so matere podpirale tri vogale pri hiši, vendar so bili oni dedni nosilci družinskega imena, gospodarji domačij. Tudi on je imel sina z istim imenom, rojenega leta 1735. Doma se je reklo pri Kopriv-

covih. Enemu od njegovih sinov, Blažu, se je leta 1841 rodil vnuk Matija, ki je kot podnajemnik stanoval pri Borcevih. V tedanjih časih so namreč zaradi finančnih stisk marsikje oddajali lastne hišne sobice in s tem iskali dodatni zaslužek za preživetje. Matija je za ženo vzel Katarino Juri iz Hrašč (njeni starši so prišli iz Furlanije). Imela sta dve hčerki in tri sinove, stanovali so pri Koprivcovih, na lokaciji današnje Kočevarjeve hiše. V matični knjigi je pri vpisu rojstva njegovega sina Andreja Grudna leta 1875 že navedeno, da se je rodil v domači hiši Rotarjevih, ki stoji na strmem griču nad vaško cerkvijo sv. Mihaela. To hišo je imela že nekaj rodov v lasti družina Tomšič, njihovo hišno ime je bilo Rotarjevi. Iz kakšnih razlogov so Tomšičevi svojo hišo prodali, ni znano. Po povratku iz Amerike jo je kupil Andrej Gruden, stari ata naše pričevalke Vide Gruden, poročene Žvanut.

Andrej je odšel v Ameriko tik pred koncem 19. stoletja. Delal je v rudniku v Pensilvaniji, v Apalaškem pogorju. Naselje Rich Hill v pokrajini Meadowlands (med Washingtonom in Pittsburgom) je bilo znano kot mesto, »zgrajeno na premogu«. V to mesto se je takrat s trebuhom za kruhom odselilo toliko Šmihelcev, da je po njih dobil



Šolarji v Šmihelu leta 1921; Andrej Gruden je v tretji vrsti (četrti z leve).

ime mestni predel. V ohranjenem pismu, ki ga je Andrej Gruden pisal svoji materi Katarini, izvemo, da je bilo sprva hudo. Moral se je celo zadolžiti, in v pismu se opravičuje, ker jim pošilja samo deset dolarjev. Očitno je z leti vseeno nekaj zaslužil, saj je po vrnitvi kupil Tomšičevo hišo, a je obdržala hišno ime »pri Rotarjevih«.

Nasploh je zanimivo, da so nekatera domača imena vezana na domačijo, drugi pa so z izgradnjo nove stavbe na drugi lokaciji s seboj odpeljali tudi hišno ime. Andrej se je poročil z vaščanko Marijo Ozbič, Tičkovo, in imela sta šest otrok: Marijo, Antonijo, Mihaelo, Andreja, Jožeta in Frančiško. Njihovi vnuki so bili glavni organizatorji druge Rotarjade. Poleg Rotarjevih so se snidenja udeležile še družine Španovih, Škafarjevih, Suhovih in Kranjčevih.

Rotarjevo domačijo je po Andreju prevzel starejši sin Andrej, rojen leta 1913. Pod Italijo je služil v vrstah njihove vojske. Ker se od kmetovanja ni dalo preživeti, je sprva delal na Srebotnjakovi žagi v Landolu, pozneje na komunalnem podjetju in naposled na Gozdnem gospodarstvu v Bukovju. Znan je bil kot dober poznavalec področja, zato so ga večkrat potrebovali partizani in tudi povojna oblast kot vodiča po okoliškem terenu. Rotarjeva domačija je med vojno dvakrat pogorela, od tega so jo enkrat požgali nemški vojaki. Lahko bi zagorela tudi tretjič, saj so v »štali« pod podom skrivali partizansko tiskarno. Nad njo so na slami ležale ovce. Če bi jo vojska, ki

je večkrat prečesavala vas, našla, se ne bi končalo nedolžno.

Andrej je za ženo vzel vaščanko Frančiško Mrše, Maganjevo. V zakonu sta se jima rodili hčerki Vida in Anica. Upokojil se je relativno mlad, pri 56 letih. Soočil se je z zahrbtno boleznijo, kostnim rakom na čeljusti, in v bolniški postelji preživel poldrugi mesec. O svoji hudi bolezenski izkušnji je spregovoril tudi za časopis leta 1969. Po vrnitvi iz bolnice je na vasi srečal soseda, ki ga je vprašal neposredno, ali ga še ni pobralo. Tega nepremišljenega vprašanja mu ni zlepa odpustil.

Hčerka Vida je moža Antona Žvanuta, kot pove v šali, pripeljala na sonce iz zaselka Dolenji Žvanuti pri Lozicah. Tam menda sonce zahaja opoldne, ker so hiše tesno stisnjene v kotanji potoka Močilnik. Leta 1981 sta tik ob stari hiši (pozneje so jo podrl) zgradila novo Rotarjevo hišo. Na njuni razgledni točki jima sonca ne manjka čez cel dan. Pred dobrim desetletjem je tam hišo zgradil še eden od dveh sinov. Pri potomcih prvotnega Grudna naraščaja ne manjka, tako da bo še marsikatera generacija imela priložnost organizirati tretjo Rotarjado.

Za generacijsko zloženko in informacije se zahvaljujem članici družine Rotar Vidi Žvanut in ljubiteljski rodoslovki, zbirateljici in negovalki zgodb iz polpreteklosti Nadi Šantelj - Lahovi, ki mi je nesebično pomagala že pri prejšnjih objavah.

Besedilo: Marino Samsa; fotografiji: arhiv družine Žvanut.



Andrej Gruden v italijanski vojski (30. leta 19. stoletja).